

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — se-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Lunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2994

Živela Francija!

Vihar ljudskega ogorčenja, ki je v Parizu pometel eno najbolj korumpiranih vlad, kar jih pozna novejša zgodovina, je dokazal, da so Francozi prvi narod na zemlji, morda edini, ki je tega imena v pravem pomenu še danes vreden. Medtem ko nasilna dejanja rojalistov in komunistov, ki so tuje telo v francoskem narodnem organizmu, zaslužijo samo obsodbo, pa mora pogumni, a dostojanstveni nastop bojevnikov vzbujati občudovanje in spoštovanje vsega sveta. Zakaj, kar so oni napravili v usodni noči šestega februarja 1934, to ni bila revolucija razbrzdanih nagonov množice, ampak veličastna manifestacija narodne politične samozvesti, kakršne ni zmožen noben drug narod v tej Evropi, ki je postala domovina

Nič ni pomagalo, da je podkupljeni tisk framasonskega kartela najbolj poštene ljudi Francije, ki so krvaveli na poljanah svetovne vojne, osumil reakcije, revolucionarnih teženj in protidržavnega mišljenja — nič ni pomagalo, da je vodstvo socialne demokracije, sramotno udinjano prijateljem Stavjskega, grozilo odkritosrčnim republikanom in demokratom s temnimi elementi ulice — bojevniki so šli brez orožja z zastavami republike na ulice in dokazali, da je Francija z njimi, da so oni Francija. Brez povoda jih je na trgu Edinosti napadla Frotova garda, sekala po njih in streljala na one, ki so v najstrašnejših dneh Francije rešili domovino germanskega najezda — po krivdi Daladierove vlade prelita kri je vno-vič rešila Francijo njene največje sramote po vojni: klike, ki se je polastila oblasti s pomočjo milijonov, katere je Staviskij z golju-fijami izšel iz malega in srednjega francoskega človeka.

Pa tudi nasprotna stranka je kljub svoji moralni pokvarjenosti pokazala nekaj veličine francoskega duha: odstopila je pred ogorčenim glasom zavednega ljudstva, ker je čustvo političnega sramu še ni popolnoma zapustilo. Daladier je moralistično odnehal onemel pred spomenico bojevnikov, ki jo je predložil predsedniku republike predsednik pariške občine Latour in v kateri je rečeno:

Gospod predsednik, mi Vas prosimo, da preprečite nadaljnje preliivanje ne-dolžne krvi, in zahtevamo od senata, da poslansko zbornico razpusti, ter da se postavi na čelo domovine močna, pravična in čista vlada, sestavljena iz ne-omadeževanih mož. To pa zato, da se reši čast in ugled Francije in da se ne bo žrtvovala kri naših bratov, ki so zadosti krvaveli od leta 1914—1918. Mi Vam bomo stali ob strani, da boste mogli ukeniti vse, kar je nujno po-trebno, da se vrne Franciji njena mo-ralna veličina in njeno dobro ime ve-likega naroda.

Tako govori samo narod, ki je res narod, zavedajoč se, da v javnih zadevah njemu pripada zadnja beseda — tako govori ljudstvo, ki je vredno demokracije, ki si jo je samo dalo, ki je svoj napredek plačalo z največjimi žrtvami in zato ne pusti; kakor je z markantnimi besedami te dni zapisal v »Tempsu« Lucien Romier, da bi ga pijavke, si se redé na telesu demokracije, lepega dne oropale vsega njegovega imetja, sadov njegovega truda in njegove svobode. Tako govore resnični demokrati, ne pa reaktionarji ali pa komunisti!

V spoštovanju klonijo danes vse glave pred genijem francoskega naroda, ki se je z enim junaškim zamahom brez revolucije samo po silii svojega moralnega podviga in nastopa rešil pokvarjene klike in v eni noči razčistil od politične nemorale okuženi zrak. Ako je še močnejše kaj takega, kar se je zgodilo pretekli tork v Parizu, potem je upravičeno upanje, da je Evropa še ozdravljiva, da demokracija ni mrtva in da še obstojajo v politiki idealni nagibi in cilji — potem smemo verjeti, da sta mussolinizem in hitlerizem le prehodna pojava in da ni potrebna ne zapadna nacionalistična ne vzhodna internacionalna diktatura, da se evropski človek in družba prenovita na vso-kovnih podlagah krščanske omike, ki so: svoboda moralno odgovorne osebnosti, poštena last kot sad in plačilo poštenega dela in de-mokracična vzajemnost ter medsebojna odgo-vornost za skupni blagor vseh pošteno trudečih se slojev družbe. Le tisti, ki te svetinje naroda in človeštva še priznavajo, ki še cenijo vred-note družine, lastnega doma in dela ter svobode posameznika in harmoniji z družbo, ki sovražijo vsak ekstreman bodisi v levo, bodisi v desno, so zmožni prineesti Evropi odrešenje od sedanjega demonskega kaosa.

Zarja lepše politične bodočnosti omikanega sveta je zopet, kakor že opetovano v zgodovini, zažarela iz francoskega naroda. Osramočeni so narodi, ki se imajo za najkulturnejše v Evropi pa ntipujejo trem nasilnikom. V pariški noči je zrel, zaveden in resnično kulturn narod zažgal propadajočemu svetu ogenj spoznanja, da je močnejše preporod brez barbarskega nasilja, brez rušenja dvatisočletne kulture edino iz moralne moči poštenega ljudstva.

Zmaga genija francoskega naroda

Vihar je mimo, zrak je čist

Palaca Bourbon — sedež državnega zbora z muzejem edinstvi, glavno pozorišče nemirov

Ko je izpregovoril svoboden narod...

Pariz, 8. februarja.

Pariz se je oddahnil. Storil je velikansko delo, pogljal je valove proti nebu, pogoltnil v besni jezi nevedne mornarje, ki so si drznili zaploviti po njegovih kristalno čistih valovih brez krmila in brez jader, in lega sedaj zopet k počitku. Pariz ni revolucionaren. Pariz je zrel. Kot je vedno bil plemenito srce francoskega naroda, tako je bil te dni, ki so za nami in ki se že izgubljajo v dimu pozabljenosti, predstavnik francoskega genija, ki mu bomo zaman iskali primere med narodi sveta. Ozračje postaja čisto, prozorno, prsa se vzpenja, kot po strašanskem orkanu, ki je grmeč in treska-joč podil mimo svoje strahote. Kdor ni poznal ne-primerljive kreposti francoskega naroda, kdor ga je skušal vrednotiti po njegovem vsakdanjem skromnem dihanju, kdor je pozabil, kaj je storil v svetovni vojni za svojo neodvisnost, ta je imel priliko v preteklih par dneh upoznati se z nje-govim genijem, pred katerim so se vedno, se klanja-jo in se bodo v bodočnosti klanjali kulturni narodi.

Kdo naj pozabi na te dneve. Pustimo na strani apaške tolpe iz komunističnih brlogov vlemesta! Saj teh ni bilo v primeru z desetimi in desetimi tisoči mirnih, delovnih ljudi, ki so pred 15 leti ponujali svoja prsa za obrambni zid domovine, ki so zapustili svoja skromna bivališča, svoje delav-nice, ter šli v strnjenih vrstah kot svobodni držav-ljani zahtevati od vlade, ki so ji poverili usodo svo-je domovine in svojega blaga, računa o poslo-vanju. Ki so zopet ponujali svoja prsa kot obrambni zid za najvišje vrednote svobode, pravičnosti in poštenja. In kot takrat, ko so stali ob meji domo-vine, jih krogle iz sovražnikovih pušk niso pre-stašile, da vrše do zadnjega diha svojo dolžnost, tako so nastavili tudi sedaj svoja srca, da pobe-rejo krogle, ki so jim jih poslali mesto obračuna nevedni predstavniki njihove velike domovine. To niso revolucionarji, to niso podtalni rušilci, to niso plačanci niti intriganti, to so narod, ki je zrel! Narod, ki se zaveda svojega dostojanstva in svo-jih vzvišenih dolžnosti in je pripravljen v svoji

nesebični ljubezni do domovine in do pravic člo-veške osebnosti, da podere vse ovire, da tudi umre za pravico, da ostane najvišji in zadnji čuvaj uso-de svoje domovine, etičnih kreposti in poštenega imena.

Padeč Daladierove vlade bo imel to dobroto, da je z veličastnim žarom dostojanstva razodel vsemu svetu, da je francoski narod zdrav, vedno mlad in vedno svež, da je včasih sicer podoben speči deklici, a je v resnici dremajoči lev, ki se dvigne brez strahu kadar ga kliče njegov genij, da brani zaklad svojih svetlih tradicij.

Nepopisni so prizori, ki smo jih videli po pre-stali bitki in po dobljeni zmagi po pariških ulicah, kjer so se dolgo v rane jutranje ure valile mase tega dobrega, dobrosrčnega in pridnega pariškega ljudstva prepevajoč v nebrzdanem veselju himno svobode »marselezo«. Ali ko smo gledali pred Barzo in okrog bastijskega trga, kako je to ljud-stvo od veselja plesalo po ulicah sredi lampi-jončkov, kot v jasnih julijskih nočeh narodnega praznika. To niso ljudje, ki zamerijo, ki se gredo skrivati, da iz zaledja kujejo maščevanje, to je ljud-stvo, ki se zaveda svojih pravic, ki gre za nje umirat in se otroško veseli svoje zmage. Včeraj smo jih gledali, ko so se valili proti parlamentu, kjer so videli sedež vsega zla, da to zlo strejo. Danes in jutri jih bomo našli zopet mirno na delu, odkar jih je razbremenil občutek, da so svojo uso-do zaupali moži, ki ga spoštujejo in ki je bil 7 let svetel predstavnik francoskega genija in po-štenja. Orkan je šel mimo, zapustil je nekaj raz-valin, največ političnih, in Pariz objema danes nov svež zrak, ki se zdi, kot da bi v velikanskih zrač-nih tokih prihajal dol po elizejskih poljih, od zmagoslavne oboka na »Zvezdi«, pod katerim počiva neznani vojak, katerega čednosti so nena-doma oživele sinoči v stotisočih srcih njegovih rojakov. Ni čuda, da se kopče jo danes okrog nje-govega groba velikanski kupi svežega cvetja, da plapolata danes večni plamen bolj visoko kot kdaj, saj je pariško ljudstvo napravilo red v njegovem imenu...

R. M.

Triumi „Ognjenih križev“

Kako je padel Daladier

Blamirani socialisti bi zdaj radi rdečo diktaturo

Pariz, 8. februarja.

Razburjenje v Parizu in v vsej Franciji sploh se kljub demisiji Daladierove vlade nikakor še ni pogoilo. Ko je vzhlo solnce 7. t. m. nad ruševinami bariad, za katerimi se je ljudstvo pripravljalo na naskok proti parlamentu, so se člani Daladierove vlade posvetovali o položaju. Daladier, ki je znan kot omejen in zagrižen strankar, je še ob 3 zjutraj odločno vztrajal na tem, da ostane na svojem mestu in ukroiti vstajo francoskega naroda zoper njegov koruptni sistem.

MINISTRSTVO JE BIL ZASTRAZEN OD POLKA INFANTERIJE ZAMORCEV

Okoli Daladiera so bili zbrani novi policijski prefekt Bonnefoy-Sibour, notranji minister Frot, ki je bil dal povelje, da se strelja na bojevnike, novi poveljnik orožništva, general Geay in drugi člani framasonsko-socialističnega kartela. Frot je šel celo tako daleč, da je izdal proglas, v katerem pravi, da bo »za rešitev Francije in republike poslal na ulice še močnejše sile »proti sovražnikom miru in redac. Toda »sovražniki miru in redac se vladnih manife-stov niso ustrašili in množica je v jutranjih urah

NAPADLA VEČ LEVICARSKIH VODIJ,

med njimi senatorja Rolanda, ki je eden glavnih stebrov socialističnega kartela. Ljudje so ga pretepli in potem teško zbitga vrgli na sredo ulice. Tudi rojalisti so bili zelo razburjeni, ker je Daladier ukal, da se aretirajo pisatelj Maurras, znani rojalist Leon Daudet, urednik Puyot in njegov tovariš Ditte, ki vodi tako zvano »Francosko vzajemnost«, na novo ustanovljeno fašistično organizacijo. Na drugi strani pa so se odločili bojevniki, ki so poslali

DEPUTACIJO K LEBRUNU,

katera mu je izročila zgodovinsko znamenit mani-fest, v katerem pravi, da bojevniki zahtevajo močno vlado iz neomadeževanih mož, ki naj rešijo čast in ugled Francije. Bojevniki poudarjajo, da so šli na ulice brez orožja, da so pa bili od oboroženih sil

ministra Frot brez povera napadeni s strelskim ognjem in sabljami. Predsednik republike mora preprečiti nadaljnje preliivanje krvi, zapoditi vlado prijateljev Stavjskega in dati deželi nove voditelje, da se vzpostavi moralna veličina in dostojanstvo velikega francoskega naroda. Ta spomenica je bila smrtni udarec za Daladiera in njegovo družbo. Pri Lebrunu so se oglašili tudi voditelji desnice Tar-dieu, Mandel in Laval, ki so izjavili, da bo

VSA OPOZICIJA ZAPUSTILA PALAČO BOURBON

in organizirala splošno narodno gibanje proti vladi, ako se Daladier nemudoma ne odstrani. Obenem se je zbral pariški občinski svet, ki je sklenil ve-hementen protest proti framasonskemu kartelu. Daladiera so podpirali samo še socialisti, ki so ostali koruptni framasonski buržuaziji do konca zvesti. Dejali so, da ga bodo podpirali tako proti fašizmu kakor proti komunistom, ako poveri vod-stvo države — njim. Toda to se ni zgodilo. Dala-dieru se je

IZNEVERIL NJEGOV LASTNI ČLAN

Bordon, ki vodi kot podtajnik resor lepih umetno-sti, in je v ranih jutranjih urah zapustil ministr-stvo. Zdal je Daladier uvidel, da se mora posloviti, in se je podal k predsedniku republike v Elizej ter mu podal demisijo, ki jo je Lebrun s slabo prikritim veseljem sprejel. Ko je Pariz za to zvedel, je zmago-slavje množice priklopelo do vrhuna. Aretacija Karla Maurrasa in njegovih prijateljev se ni izvršila. Množica po ulicah je vzklikala: »Frot in Da-ladiera na laterne!« Po ulicah se je valila 8. t. m. dopoldne

OGROMNA MNŽICA 100.000 LJUDI

Ves občinski svet je sklenil, da se žrtve krvave noči 5. t. m. pokopljejo na državne stroške, kakor je obljubil predsednik republike Lebrun. Incidentov je bilo po ulicah cela vrsta, toda republiške garde ni bilo več na ulicah, ker je vlada v zadnjih hipih ukazala, da se amakne obenem s vojsko. Na

Ves francoski narod se zbira okrog Doumerguea, narodnega rešitelja, ki sedaj sestavlja novo vlado narodnega edinstva

cesti so samo policisti, ki simpatizirajo s svojim bivšim prefektom Chippaem in so popolnoma na strani naroda. Policisti proti množici ne nastopajo več, ampak potlačujejo samo

VANDALSKE CINE SODRGE,

katero ščujajo rojalisti na eni in komunisti na drugi strani. Najhujša pustošenja so se izvršila v ulici Rivoli, kjer so komunistične skupine razbile drage šipe luksuznih trgovin in popolnoma opustošile aristokratski hotel »Champs Elisees«. Tudi zamorski bataljoni so skrbno skriti v svojih vojašnicah v Pointebleau in niso več v pripravljenosti. Tudi me-stov čez Seino ne straži več belo vojaštvo. Poseb-nost je, da je nastopila kolona 1000 fašistov, ki so pozdravljali v ulici Royal s fašističnim pozdravom.

OBLAST IMAJO V ROKAH »OGNJENI KRIŽI«

to je organizacija onih, ki so bili v vojni odlikovani v okopih in s katerimi, kakor znano, simpatizira g. Doumergue, kateremu je predsednik republike Lebrun poveril po demisiji Daladiera vlado. Ognje-ni križi so razdeljeni v čete, katere komandirajo rezervni častniki. Oni imajo za seboj večino pariškega naroda in tudi armado, v kateri je njihov zaupnik šef glavnega generalnega štaba Weygand, ki ga je hotel Daladier odstaviti. Sprito tega so so-cialistični voditelji, ki so potolčeni na glavo, začeli pripravljati

RDEČO DIKTATURO

Od 5. t. m. naprej se namreč vršijo razgovori med socialdemokratsko strokovno zvezo in med komu-nistično konfederacijo dela, da bi se začela revo-lucionarna akcija proti desničarski reakciji, kamor socialisti seveda prištevajo tudi bojevnike in ognje-ne križe. Pravijo namreč, da so Ognjeni križi v

Gaston Doumergue

zvezi z gospodarskimi in poljedelskimi organizac-i-jami in da nameravajo uvesti avtoritativen režim. Zaenkrat so socialisti sklenili

GENERALNO STAVKO VSEGA DELAVSTVA

ki naj se začne v ponedeljek in traja 24 ur. Ker se bodo pridružili generalni stavki tudi železničarji in poštni uradniki, se je bati, da bo potival ves pre-met. Desničarjem je to seveda povod, da zagovar-jajo proglasitev diktature in železno pest napram socialistom ter komunistom. Nevarnost državljanske vojne, ki je s tem momentom nastopila, je bila po-vođ, da se je zdaj celo

HERRIOT PRIDRUŽIL DOUMERGUEU

In mu obenem s desničarjem Tardieujem in Lava-lom ponudil svojo pomoč. Osnovale naj bi se mini-strstvo neomadeževanih oseb. Poslanska zbornica se zaenkrat ne bo sklicala, da ne bi dalo to zopet povoda novemu krvoprelitju. Doumergue je zaen-krat imenovan od predsednika republike v sporas-umu z vsemi bivšimi predsedniki vlad in načelniki parlamentarnih strank, ki so mu izrekli svoje za-upanje. To je torej čisto izreden način rešitve kr-pace krize. Doumergue je dobil tudi že pooblastilo, da vstopi na svoje prejšnje mesto prefekta poli-cije Chippaeva. V pripravnem trenutku pa bo Doumergue na vsak način sklical poslansko zbornico, da potrdi

VLADO NARODNEGA EDINSTVA

ki naj vzpostavi z vsemi sredstvi in vse avtoritete vlado zakona take napram levici kakor napram de-snici, kakor se je izrazil Doumergue sam.

Kakšna bo Doumergueova vlada

Pariz, 8. febr. p. Po odhodu g. Doumerguea od predsednika republike g. Lebruna so se takoj začele politične konzultacije. G. Doumergue se je najprej podal v svoj hotel, odkoder je imel celo vrsto telefonskih razgovorov. Iz svojega hotela se je podal nato v zunanje ministrstvo, kjer je začel sprejemati politike v nekdanjem Briandovem delovnem kabinetu. Med prvimi je sprejel g. Caillauxa, s katerim sta govorila o splošni finančni situaciji, nadalje predsednika proračunskega oddelka Malvyja ter bivšega predsednika vlade g. Herriota, ki mu je sporočil sklepe radikalnosocialistične frakcije. Po dosedanjih vestih bo vlada svete uniije v Franciji obsegala poleg parlamentarcev tudi izvenparlamentarne osebnosti. Obenem je pričakovati, da bodo politične stranke sklenile za kratko dobo medsebojno premirje. Nocoj je bil položaj takle: Predsedstvo brez portfelja prevzame Doumergue. V ministristvo vstopijo bivši predsedniki vlad Tardieu, Herriot, Barthou. Zunanje ministrstvo bi prevzel Caillaux, finančno ministrstvo viceguverner francoske banke Charles Rist, vojno ministrstvo maršal Liautau, notranji minister pa bi postal bivši pariški policijski prefekt Chianpe. Danes je bil Pariz popolnoma miren in ni bilo nobenih manifestacij. Jutri zjutraj bo Doumergue nadaljeval konzultacije in pričakovati je že dopoldne sestave vlade.

Pariz, 8. febr. TG. Doumergue je sprejel v teku današnjega dneva veliko število političnih osebnosti iz vseh strank. Iz njegovih razgovorov z njimi sledi, da ministrstva bržkone ne bo mogel sestaviti še jutri dopoldne. Sprejel je tudi odposlanca Zveze bivših bojevnikov, ki so mu izrazili svoje popolno zaupanje in mu zagotovili, da ga bodo lojalno podpirali pri njegovem delu. Doumergue jim je odgovoril, da si je popolnoma v svesti svoje težke naloge in da bo čisto v duhu želja, ki so jih izrazili bivši bojevniki, hitro sestaviti vlado političnega premirja, ki bi uredila proračun in se pobirjala za velike probleme zunanje politike. Vlada bi pripravila tudi načrt za najnujnejšo ustavno reformo. Herriot je prinesel Doumergueu sodelovanje radikalnih socialistov. Doumergue se trudi sedaj še, da bi pritegnil v svojo vlado tudi socialiste in je ponudil Leonu Blumu ministrsko mesto. Do sedaj še ni znano, če bo ta gesta, ki je očividno napravljena za vpljivost in v želji, da bi bodoča vlada zares predstavljala vse politično mnenje v Franciji, našla dobrohotnega odmeva pri socialistih, zelo verjetno pa je, da bo Leon Blum ponudbo odklonil in raje iskal stike s komunisti ter tako ustvaril v parlamentu marksistično opozicijo proti vladi narodne edinosti.

Po najnovejših vesteh, ki so prišle v javnost nocoj, izgleda, da bo v novi vladi sprejel Tardieu zunanje ministrstvo, kar bi zelo ugajalo vsem Francozom, ker bi z njegovim prihodom v zunanje ministrstvo francoska mednarodna politika dobila bolj odločno in bolj samostojno smer.

Doumergueova vlada računa v parlamentu z večino 405 glasov.

Zadnja vest o novi vladi

Pariz, 8. febr. TG. Čeravno še ni oficijelno sestavljena nova vlada, krožijo po hodnikih parlamenta neuradne ali poluradne vesti o kabinetu, ki ga bo sestavil Doumergue. Predsedstvo in zunanje zadeve prevzame Doumergue, kolonije Paul Reynaud, vojsko maršal Petain, letalstvo letalski general Vuillemin, mornarico admiral Lacaze, pravosodje Maper, višji državni tožilec kasacijskega sodišča, finance neki parlamentarec s sodelovanjem profesorja Rista, bivšega guvernerja Narodne banke, notranje ministrstvo Albert Sarraut, delo Leval, Tardieu in Herriot sta dogovorno izostala iz sedanjega vlade z ozirom na politično premirje. Doumergue je ponudil eno ministrstvo tudi socialistu Leonu Blumu.

Royalistični proglasi

Pariz, 8. febr. b. Vojvoda Jean de Guise je objavil v »Action Française« proglas na francoski narod, v katerem pravi, da je sedaj napočil trenutek, da se francoski narod odloči za monarhijo.

★

Gaston Doumergue se je rodil 1. avgusta 1863 v Aignes-Vivessu v južni Franciji v protestantski rodbini. Po končanih pravnih studijah je odprl odvetniško pisarno v Nimesu. Pozneje je stopil v kolonialno službo in se odlikoval kot izvrsten uradnik najprej v Indokini, nato pa v Alžiru. L. 1893. so ga prvič izvolili za poslanca. Od leta 1902. do 1905. je bil minister za kolonije, leta 1906. in 1907. minister za trgovino in industrijo, leta 1909. do 1910. pa prosvetni minister. Leta 1913. je postal predsednik vlade in minister zunanjih zadev. Po vojni so ga leta 1923. izvolili za predsednika senata, junija 1924 pa po ostavki tedanjega predsednika republike Milleranda za predsednika francoske republike. Po poteku svojega sedemletnega mandata se je leta 1931. umaknil v zasebno življenje, iz katerega se vrača šele zdaj na vabilo predsednika Lebruna in na prošnjo francoskega naroda.

V Španiji grozi nova revolucija

Socialisti napovedujejo nasilja - Vlada pa stroge represalije

Madrid, 8. febr. tg. Notranjepolitičen položaj postaja v Španiji vedno bolj napet. Socialistični vodje nadaljujejo z veliko vneto svoje hujšaško delovanje in rovanje proti sedanjim vladim in državi, ki jo imenujejo »meščanska republika«. Prav posebno značilno je, da si je sinoči upal govoriti na madridskem radiju bivši marksistični notranji minister Prieto o potrebi uporabe sile. »Socialistična stranka uvideva vedno bolj in bolj«, je rekel, »da bo morala uporabiti silo, ako hoče vpletati svoja marksistična načela. Ako je za to sila potrebna in če bi za ta visoki cilj morala teči tudi kri, je španski proletarijat brezpogojno pripravljen seti po orožju.« Iz vladnih krogov do sedaj ni slišati nobenega protesta proti takim govorom, kar daje vtis, da postaja predsednik vlade vedno bolj ujetnik framaonskih lož, ki z vso paro delajo na to, naj se združita radikalna in socialistična stranka za ustanovitve čisto levistične protikatoliške vlade. Nekateri današnji listi, med njimi tudi »El Debate« javno pišejo, da stoji dežela pred novimi političnimi

potresi, ker hujšajo levčarji na oboroženo revolucijo, ki jo bodo katoliške organizacije z letim orožjem pobijale. Meščanska vojna, tako naglašajo, je neizogibna, ako vlada nemudoma ne poseže vmes. Sinoči je notranji minister sprejel inozemske častnike, ter jim na pol prikrito izjavil, da tudi vlada sama ni edina in da jo čepijo globoki načelni prepad. Posebno trije ministri s sedanjim smernim kurzum Lerrouxeve vlade niso soglasni in zahtevajo sestavo čisto levistične vlade, ki naj bi razpustila državni zbor in izvedla nove volitve. Vsi listi naglašajo, da je izbruh vladne krize je še vprašanje kratkega časa.

Madrid, 8. febr. p. Na današnji seji španskega parlamenta je govoril tudi predsednik vlade Lerroux. Obrnil se je proti desničarjem in levčarjem, ki napadajo njegovo vlado. Posebej je zagrozil socialistom, da jih bo proglasil za izven zakona stojiče, če ne prenehajo s delom proti sedanjemu režimu. Obenem je napovedal s tem tudi že dalekosežne ukrepe proti socialistom.

Balkanski pakt

Atene, 8. febr. AA. Atenska agencija poroča: Jugoslovanski in romunski zunanji minister g. Jevtić in Titulescu sta danes ob 11.45 prispela v Atene. Na železniški postaji so ministra pozdravili predsednik grške vlade Faldaris, zunanji minister Maximos, turški zunanji minister Tefvik Ruždi-bej in mnogoštevilne druge visoke osebnosti. Velika množica ljudi, zbranih okoli železniške postaje, je navdušeno pozdravljala jugoslovanskega in romunskega ministra.

V Atenah vlada danes prekrasno vreme. Vse mesto je okrašeno z grškimi, jugoslovanskimi, romunskimi in turškimi zastavami. Prihajalo se je tudi mnogo novinarjev iz posameznih balkanskih držav ter bodo gostje grškega tiskovnega ravateljstva in svojih atenskih lovaršev. Danes so balkanski novinarjem priredili intimno kosilo v starodavnem »Faleronu«.

Irski lašisti se zopet dvigajo

London, 8. febr. E. Iz Dublina poročajo, da je general O'Duffy govoril danes pred 15.000 irskimi modrosrajčniki (lašisti), ki so mu napravili velikanske ovacije. General O'Duffy je izjavil, da je predložil izvršilnemu odboru Združene irske stranke, ki je pri tej priliki imela tudi svoj ustanovni občni zbor, glavne točke političnega programa, ki ga bo zasledovala. Združena irska stranka zahteva med drugim prostovoljno zedinjenje vse Irske in njeno vpljuditev kot enakopravno članico v britski imperij. Samo taka rešitev bo ugodna tako za Irsko kakor za imperij. General O'Duffy je napadel vlado de Valere in ji očital, da nima poguma, da bi zapustila na pošten način območje britske imperije, niti nima poguma, v njem ostati. Vsa Irska mora zaradi tega oklevanja prenašati mnogo trpljenja in volike preizkušnje.

Novo bojno letalo

London, 8. febr. N. Angleško javnost je razburila objava angleške vlade v parlamentu, da ima angleška armada na razpolgo čisto nov tip napadalnega letala, ki se lahko povzpne v ravni črti 7000 metrov visoko v 9 minutah. Letalo je edino te vrste in je bilo dozdaj izdelano samo v dveh izvodih. Samo tri letala stanejo toliko, kolikor stane najmočnejše napadalno letalo. Angleška vlada izjavlja, da bo to letalo služilo v prvi vrsti v obrambne svrhe proti letalskim napadom, za napadanje pa je preslabo, ker ima prostore samo za pilota in ne more prenašati nobenega težjega razstrelivnega gradiva.

Dunajska vremenska napoved. V prostih legah močni in celo viharni severozapadni vetrovi. Čez dan v splošnem topleje. V enem ali dveh dneh bo temperatura padla.

Avstrija vedno bolj leze pod pest Heimwehra

Zakaj kancler Dollfuss tako okleva?

Med božničnimi prazniki in novim letom je »Slovenec« prinesel izvirna poročila o pogajanjih med avstrijsko vlado in nemškimi narodnimi socialisti ter je objavil tudi besedilo pogodbe, na katero sta se nemška in avstrijska vlada zedinili in ki naj bi bila podpisana ob priliki Suvichevega bivanja na Dunaju. Do podpisu ni prišlo, toda naš dopisnik je vztrajal pri tem, da so bila poročila resnična in vseh podrobnosti. Danes objavljamo zopet njegovo poročilo, iz katerega bodo bralci »Slovenca« črpali novih dokazov, da so informacije prihodnje lista popolnoma zanesljive. Op. uredn.

(Posebno poročilo »Slovenca«)

Dunaj, 8. februarja.

Uvodoma Vam danes pošiljam izresek iz angleškega »Daily Telegrapha«, iz katerega boste brali, da pogajanja med avstrijsko vlado in med nemškimi narodnimi socialisti ter »Dunajski pakta« niso bila nobena fantazija, ampak dejstva, ki so imela samo to smolo, da so predčasno prišla v javnost in tako povzročila upor Heimwehra, oklevanje zvezne vlade in novo razjarjeno ofenzivo hitlerjevcev, kar je potek pogajanj prekinilo — ne odložilo.

Resnica o Dollfussovih pogajanjih s Hitlerjem

»Daily Telegraph« piše: Razkritja češkoslovanskih socialističnih listov so ugotovila, da se je avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss začel pogajati s hitlerjevci že meseca novembra, ko je bil v imenu avstrijske vlade poslan inž. Schuschnigg v Berlin, bil sprejet večkrat od Hitlerja ter z njim tudi določil glavne točke sporazuma. Našli sporazuma je bil predložen italijanskemu državnemu podtajniku Suvichu, ki se je nahajal v Berlinu s prošnjo, da pogajanja pospeši. Dne 24. decembra je imel kancler dr. Dollfuss sam osebno na Semmeringu tačen sestanek z večjim številom narodnih socialistov, ki mu je prisostvoval tudi neki »gospod nemškega poslanstva na Dunaju« in italijanski ter madžarski diplomati. Nečrni sporazuma pa je bil naenkrat prevržen zaradi upora Starhembergovca Heimwehra, ki bi imel biti potisnjen na stran, ter zaradi nenadne ofenzive hitlerjevskega generalnega štaba v Monakovem, ki je organiziral celo vrsto terorističnih atentatov po vsej Avstriji tik pred novim letom. Dr. Dollfuss je nato odklonil nadaljevanje pogajanj, nakar so narodni socialisti proglasili slovesen vpad na Avstrijo z bombami, atentati in sabotažnimi dejanji. Mirovni pogoji, ki jih je Hitler ponudil ministru Schuschniggu in ki jih je na kritiki Italije zvezni kancler dr. Dollfuss sprejel kot osnovo za nadaljnja pogajanja, so vsebovali sledeče točke: 1. Avstrija prizna »narodnosocialistično stranko Avstrije«; 2. dr. Dollfuss sprejme v svojo vlado narodne socialiste ter jim prenuosti mesto podkancerja, notranje ministrstvo, vojni ministerstvo, ministristvo za javno varnost in za propagando; 3. Nemčija obljublja, da bodo narodni socialisti podpirali Dollfussa pri glavarstvu za novo »krščansko stanovsko državo«; 4. Nemčija prizna v mednarodni pogodbi neodvisnost Avstrije za dobo trajanja paktu. Štirih deset let. Po preteku desetih let so v Avstriji vrši plebiscit o »Anschlussu«.

Heimwehr si osvaja Avstrijo

Takšen je bil torej položaj še ob novem letu. Danes se je v toliko spremenil, da je Heimwehr vzel zveznemu kanclerju v glavnem iz rok moč o odločevanju, ker je zasedel vsa notranjepolitična važna ministrstva in ker se mu je posrečilo, da je zasvojal razdor med vrste, na katere ravno se očitano Dollfusscev režim, s tem, da se je z vso silo začel v krščanske socialce, ki so dr. Dollfussa najbolj zvesto podpirali. In kar je najlepše, prevzel je sama iniciativa da se pogaja neposredno s Hitlerjem, kot je javno povedal knez Starhemberg. Ako hočete, da govorim odkrito, moram reči, da v konglomeratu, na katerega se oslanja sedanja avstrijska vlada, lojalno in dosledno zagovarjajo avstrijsko samostojnost in odbijajo narodnosocialistično ideologijo le še krščanski socialisti in socialdemokrati. In prav te hoče Heimwehr sedaj razpediti in uničiti. Kaj bo potem še ostalo? Skurina avanturistov s petelinovimi peresi za klobukom, na katere bodo ne da bi z očmi trenili, ob ugodni priliki prišli kljukaste krize, tem lažje, ker bi z odstranitvijo krščanske socialne ideologije iz avstrijskega političnega življenja izginil tudi vsak načelni idejni razdor, da se ne sprotne ideologija nemških fašistov. Zadržite sem Vam pisal, da so iskreni ortodoksi neodvisne Avstrije le krščanski socialisti in socialdemokrati. Če bo vlada pustila, da se ta temeljni porore, potem pride — poton. Diktatorske kretnje Heimwehra na Tirolskem, Zgornjem Avstrijskem, Štajerskem in tudi že na Koroškem, kretnje, ki se jih zvezna vlada le mehkužno ali sploh nič več ne otepa, napovedujejo razvoj v označenem pravcu.

Počasi, počasi...

Tudi zadeva priziva na Zvezo narodov, o kateri se toliko govori, prav nič ne napreduje. Clotveku prihajajo na um hitite tiste avstrijske pesmi:

NUR LANGSAM VORAN, NUR LANGSAM VORAN,

DASS IES ÖSTERREICHISCHE LANDWEHR AUCH NACHROCKEN KANN!

Vse se vleče, vleče, iz dneva v dan. Protest Avstrije v Berlinu. Nato čakanje. Surov odgovor Hitlerja. Nato zopet čakanje. Povpraševanja v Londonu in v Rimu. Nato zopet čakanje. Sedaj pa sldene vlada, da »poblašča« kanclerja, da »ukrene«, kar se mu zdi primerno. Namesto da bi poslal priziv v Ženevo, pa potuje Dollfuss na Madžarsko. Človek naj razume to zavlačevanje! Zdi se, kot da bi Dollfuss iskal stoočstotne podpore veselei, toda te podpore sedaj ne bo dobil več, ker obe, Anglija in Italija pritiskata, da naj spor ne pride v Ženevo in da »Nemčije ni treba po nepotrebnem žaliti«, kot se izgovarja Anglija, Italija pa skuša vso zadevo spraviti pred sodni stol pakta štirih. Torej je mahl Dollfuss dosedaj le z leseno sabljo, ko je grozil s prizivom na Zvezo narodov! Ali se morda pa boji, da bi se mu kdaj ne očitalo, da je »izdajalec nemškega naroda« in bi rad prevrgel odgovornost na stališče, ki so ga zavzele vesele? Dollfuss je šel v Budimpešto iskat sredstva, da bi mu ne bilo treba apelirati na Zvezo narodov, medtem ko mu doma Heimwehr lepo trga oblast iz rok! Nevarnost je velika zanj in če ne bo apeliral sedaj na Zvezo narodov, mu morda čez par tednov ne bo treba več, kajti tudi Avstrija ima svoje von Papene na Tirolskem, na Dunaju in na Štajerskem. Papeni so pa v Nemčiji bili predhodniki Hitlerja! Neki francoski časnikar mi je rekel te dni, morda malo pre-

več črnogledo: »Ko se bo pisala zgodovina o avstro-nemškem vprašanju, bo moral zgodovinar reči, da je bil Anschluss izvršen po zaslugah treh državnikov: Ramsay MacDonalda, Mussolinija in Engelberta Dollfussa.« To je pretirano, a je značilno za presojanje položaja, v katerem nikdo ne vidi več jasno.

Ing. Sch.

Habicht o pogajanjih

Berlin, 8. febr. tg. »Völkischer Beobachter« objavlja daljši članek iz Avstrije izgnanega voditelja avstrijskih hitlerjevcev Theo Habichta, v katerem popisuje nekatere približevalne poskuse med avstrijsko vlado in hitlerjevci. »Pogajanja so se vrtila v oktobru, nato zopet v novembru, pogajali so se ločeno Dollfussovi, starhembergovci, vsemenci, liberalci. Vsek si je izgovoril, da se o pogajanjih ne sme obvestiti nasprotna stranka«, tako piše Habicht. Najznačilnejše je pa, da Habicht pripoveduje o povabilu, »ki sem ga sprejel dne 1. januarja od Dollfussa, da pridem na Dunaj na osebna pogajanja. Dobil sem potni list in zgovorjeni smo bili, da pridem z letalom na Aspern, kjer bi me čakal avto, da me popelje h kanclerju. Določili smo 8. januar za naš sestanek. Dne 7. januarja zvečer sem dobil od avstrijske vlade še zagotovilo, da je vse v redu. Dne 8. januarja zjutraj sem se dvignil z letalom proti Avstriji in sem krožil 2000 metrov visoko nad Dunajem, ko dobim brezžično poročilo, naj ne pristane, ker je kancler vabilo preklicati! Dr. Dollfuss se je uklonil Starhembergovim grožnjam.« Iz vsega, kar se je zgodilo v zadnjih mesecih, sklepa Habicht na podlagi podatkov, da so se pogajanja vrtila vseskrizem in v ozračju medsebojne nezaupljivosti. Položaj je sedaj takšen, da »če se hoče pogajati z nami Heimwehr, mu pade za vrat Dollfuss, če se hoče pogajati Dollfuss, mu skoči na hrbet Heimwehr. Knez Starhemberg pa pleše med obema in izdaja in prodaja vse, na desno in na levo«.

Kaj Heimwehr zahteva

Dunaj, 8. febr. p. Znanemu sklepu tirolskega Heimwehra od 2. februarja so sledili tudi ostali Heimwehri. Danes so se zglasili pri štajerskem deželnem glavarju v Gradcu zastopniki štajerskega Heimwehra ter mu predložili svoje zahteve. Med drugim zahtevajo znižanje davkov za kmete, razdolžitve kmetov, razpust onih mladinskih organizacij, ki na tihem še vedno delajo proti režimu, prisilno združenje podjetnikov in delavcev v stanovskih organizacijah, kontrolo industrije po posebnih komisarijih, reformo socialnega zavarovanja itd. Deželni glavar je vzel te zahteve na znanje ter je obljubil odgovor do 11. t. m. Vsekakor je položaj zelo napet, ker so se tudi Ostmärkische Sturm-scharen pridružile heimwehrovskemu pokretu.

Tirolski deželni odbor je sklican na 15. februar. Na njegovi seji bo izvoljena nova vlada. Dosedanja deželna vlada so tvorili 4 krščanski socialisti in dr. Steidle, vodja tirolskega Heimwehra.

Udar proti marksistom

Dunaj, 8. febr. b. Alarmni oddelki državne policije so davi nenadoma zasedli poslopje »Arbeiter Zeitung«, kakor tudi poslopje Konsumvereina. Policija je zaprla vse dohode k omenjenima dohodoma. Isto akcijo je ukrenila policija tudi proti nekaterim delavskim domovom v drugem in tretjem okraju dunajskega mesta. Povsod so se izvršile hišne preiskave. Policija je izvršila preiskave na podlagi izjav, ki sta jih podala aretirana funkcionarja razpustnega socialno-demokratskega republikanskega Schutzbunda, bivši major Eisner in bivši kapetan Löwn. Preiskava je trajala vse dopoldne. Policija je zaplenjeni material vozila s tovornimi avtomobili. Kaj je zaplenila, to še nihče ne ve, ker policija neče dati nobenih izjav. Tudi se, da je našla veliko orožja, zaradi česar je izvršila ponovno številne aretacije. Enako je postopala policija tudi v dunajskem predmestju Wiedingu. Tam je našla večjo količino orožja in je izvršila obsežne aretacije.

Dollfuss v Pešti

Budimpešta, 8. febr. b. Danes dopoldne ob 10 so se nadaljevala pogajanja med dr. Dollfussom in madžarskim vladnim predsednikom Gombösem. Na konferenci je sodeloval tudi avstrijski poslanik v Budimpešti, od madžarske strani pa se je konference udeležil zunanji minister Kanya in kmetijski minister, od italijanske strani pa poslanik Colonna. Pogajanja so trajala do pol 12. V komunikaciji, ki ga je izdala vlada, se pravi, da se je v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, dosegel popoln sporazum. Uradni komunikacije pravi, da se bo dosedanja politika, ki je obrodila sijajne sadove, nemoteno nadaljevala.

Rim, 8. febr. p. Giornale d'Italia piše danes v uvodniku o Avstriji. List je proti izenačenju Avstrije s Nemčijo, ker ima Avstrija, čeprav je majbna država, svojo tradicijo. Italija priznava upravičenost samostojnosti in eksistence Avstrije, ker vrši avstrijsko nemstvo svojo važno funkcijo za sosedne države boljše kot to dela Nemčija. Zato Avstriji ni mesta v Reichu.

V par vrsticah

Včeraj je bila v senatu seja članov mednarodne unije, na kateri se je razpravljalo o pripravljalnih delih za mednarodno trgovsko konferenco, ki bo v kratkem v Beogradu.

Danes popoldne je finančni odbor nadaljeval pretres uredbe o organizaciji poštnih in brzojavne službe v podrobnosti. Uredba je bila na današnji seji finančnega odbora sprejeta. Prihodnja seja tega odbora bo jutri dopoldne ob 10 in bo podal finančni minister svoj ekspoze.

Jutri dopoldne prične zasedati senat. Pred prehodom na dnevni red se bo sporočilo, da je Narodna skupščina poslala senatu v nadaljnje delo zakonski osnutek o pobijanju spolnih bolezni in vse predloge, ki jih je predložil finančni minister dr. Djordjević.

Ob 70 letnici smrti Vuka Karadžića je bila danes v saborni cerkvi spominška služba božja, ki so se udeležili vsi kulturni zaslojenci. Na Kolarčevi ljudski univerzi bo pa nocoj velika spominška akademija.

Statistika o brezposelnosti v februarju izkazuje padec brezposelnosti za 350.000. Tako je sedaj v Nemčiji samo še 3,7 milijona brezposelnih. Lani jih je bilo ob tem času še 6 milijonov.

Notranji minister dr. Frick je izdal naredbo, s katero se v vseh uradnih spisih ukinjajo imena bavorski, pruski, württemberski itd. Odslej naprej se smejo nazivati vsa deželna imena le še pod enotnim nemškim imenom.

Posvetovanje banovinskega sveta

Šolstvo, socialna politika, zdravstvo

Ljubljana, 8. februarja.
Danes dopoldne se je nadaljevala v banovinskem svetu obravnava o prosveti.

Dopoldanska seja

Goričar je mnenja, da je postavka za učiteljsko izobrazbo v tečajih premajhna. Prosta učiteljska mesta na deželi naj se takoj zasedejo. Ugotovi naj se številčnost razmerje učiteljev do učencev.

Dr. Senčar govori o nacionalno hladnih srcih naše mladine ter zahteva zaradi tega zboljšanja v vzgoji. Vprašanje nezaposlenosti mladih učiteljev je treba zagrabiti globlje, to je v pokoji vse, ki so že doslužili, dalje tiste, ki niso na svojih mestih, v pokoji ali odpustiti vse učitelje, ki so poročene z gmojno podprtimi možmi. Potem se bo odprlo mnogo mest.

Kuhar zahteva, da se preneha praksa, da se v Prekmurje učitelji kazensko nameščajo. Navaja primer ko je učitelj, ki je bil obenem tudi načelnik Orjune, preganjal Prekmurce, ki niso govorili književne slovenščine, kot madžarone, sam pa je bil pozneje razkrinkan kot italijanski špijon. V banov. šolskemu svetu naj bo zastopano tudi Prekmurje.

Treba je končno urediti tudi vprašanje nagrad veroučiteljem. Občine se branijo plačevati katehetike nagrade, ker smatrajo za krivično, da bi s vsjomi davki plačevali veroučitelje, ki učijo na večjih šolah več kot 20 ur tedensko. Poleg tega pa iz občinskih dokladov o veroučiteljih, ki učijo na manjših šolah. Brezdomno je, da je verouk kot podlaga verske in moralne vzgoje potreben in tudi to, da mora biti vsako delo plačano. Ker je delo, ki ga opravljajo veroučitelji, javno, ga morajo plačati javne korporacije. Predlaga zalo, naj se v proračun prosvetnega oddelka med osebne izdatke dene postavka, iz katere se bo izplačevala nagrada veroučiteljem, ki učijo izven sedeža svojega bivališča. Če poslušajo v svojem kraju, je to končno njihova dolžnost kot dušnih pastirjev.

Izvajanjem Kuharja se pridružita Erjavce in župnik Kurent.

Ravnik Josip (Radeče) in Gajšek (Šmarje pri J.) govorita o vprašanju brezposelnosti učiteljskega naraščaja.

Tavčar predlaga, naj se tudi letos obnovi v proračunu postavka 100.000 Din za društvo Dom slepih, da si more urediti za bivališče slepih Strahlovo graščino v Škofji Loki, ki jo je kupilo.

G. ban pristane na to in sicer naj se dovoli 50.000 Din kot podpora društvu, 50.000 pa za adaptacijo graščine.

Arko (Ribnica) predlaga, naj se postavka podpor za zidanje in prezidavanje šolskih poslopj dvigne s 600.000 Din na 1.000.000 Din.

Lavčar prosi za zgradbo šole na Blejski Dobravi podporo 50.000 Din ali pa vsaj brezobrestno posojilo.

Ban dr. Marušič pripominja, da vsi dolgovci, ki jih imajo naše občine za zgradbo šol, ne izvirajo iz zadnjega časa, ker se v zadnjih treh letih ni dovolila gradnja nobene šole, če ni bilo zadostno preskrbljeno za kritje stroškov. Vsi ti dolgovci izvirajo iz prejšnjih časov, ko so morale občine graditi šole na pritisk šolskih oblasti in po predpisih. Če bi jih izdale te oblasti. Banovina pa poleg tega plačuje še značne zneske za srednje šole.

Dr. Senčar prosi za podporo 15.000 Din za vzdrževanje pujskega gimnazijskega poslopja.

O odkupu umetnin govori Birola in Golouh.

O ureditvi vojaških pokopališč govori Šolhar, podban dr. Pirkmajer pa odgovori, da banovina že krije 50-60 odst. stvarnih stroškov, za drugo pa druge korporacije. Glede odkupa umetnin pa omejnja podban, da je treba napraviti skupen načrt za Narodno galerijo, muzejem itd. Večjega zneska, kakor 40.000 Din finančni minister banovini ne bi dovolil.

Stane Vidmar izvaja, da se za našo akademsko mladino mnogo premalo stori. Predvsem naj odločijo činitelji ustvarjajo možnost dela in udejstvovanja temu akademskemu naraščaju. Predlaga, naj se v proračun vnese postavka 50.000 Din za ustanovitev akademske menze v Ljubljani. S svoje strani obljublja, da bi v krogu trgovcev in industrijev storil vse, da se pomaga ustvariti ta menza.

G. podban se zahvali g. Vidmarju za pobudo, mnenja pa je, da ne more biti govora, da bi akademski mladina stradala. Banovina daje nad 120 dijakom stipendije od 200 do 600 Din. Za prehrano akademikov se bo uvedel sistem nakaznic za eno ali drugo menzo. Ustanovitev posebe akademske menze pa je nepotrebna, ker že delujejo druge menze.

O razmerah na meščanskih šolah govori Arko. Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje, da bo banovina revidirala obveznosti, ki so jih svojčas prevzele občine glede meščanskih šol.

Senčar govori o raznih pujskih kulturnih potrebah; Snoj Hinko (Trzin) o meščanskih šolah, Lavčar o vojaških pokopališčih na Gorenjskem, dr. Bratkovič (Slovenjgradec) o učiteljih na meščanskih šolah ter vprašuje, kaj je za nagradami veroučiteljem, ki so se v zadnjem času ustavile, in zakaj veroučitelji ne dobivajo nobenih plač.

Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje te zadeve, glede nagrad veroučiteljem pa pravi, da tako točno določa šolski zakon. Veroučitelji na meščanskih šolah nimajo nobene pravice do kake nagrade, kakor tudi na osnovnih šolah ne. Stvar dotične občine je, ali veroučiteljem dovoli kake nagrade ali ne. Odstavljeni pa veroučitelji zaradi tega niso, svoje funkcije vršijo naprej, samo prejemki iz državnega proračuna so jim ustavljeni.

Tavčar prosi, naj se podpora za razširjenje ljubljanske gluhohele zviša, ker je moral zavod letos odkloniti 56 otrok.

Ban dr. Marušič pristane, da se znesek poviša na 150.000 Din.

Na vrsti so proračuni deškega vzgajališča v Ponovičah, zavoda za slepe otroke v Kočevju in banovinske zaloge šolskih knjig v Ljubljani.

Tavčar predlaga, naj se postavka 200.000 za vseučiliško knjižnico ne zviša, g. ban pa naj izposluje pri osrednji vladi, da se sedanjí študijski knjižnični prizna ime vseučiliška in da se v državni proračun vnese zanj postavka 800.000 Din ter da se dovoli za zgradbo najeti kredit pri drž. hipotekarni banki ali poštini hranilnici, kar je bilo dovoljeno že pred štirimi leti.

Ban dr. Marušič se postavlja na glasovanje ter je bila soglasno sprejeta.

Na vrsti je bil proračun odkupa poslopja bivše realke in zgradnje poslopja za III. državno gimnazijo. Banovina bo odkupila od banovinske hranilnice realko, za zgradnjo III. realne gimnazije pa je že dosežen sporazum z mestno občino, ki je preskrbela zemljišče.

Koder in Kuhar se zavzemata za popolno gimnazijo v Murski Soboti ter za druge šolske zahteve Prekmurja.

Odgovarja jima g. podban dr. Pirkmajer, ki pravi, da se posveča šolskemu vprašanju v Prek-

murju največja pozornost, pritegniti pa je treba k sodelovanju v večji meri kakor doslej tudi tamkajšnje občine, ki s šolskimi bremenmi niso bile toliko obremenjene, kakor so občine na Kranjskem in Štajerskem.

Popoldanska seja

Na popoldanski seji je prebral najprej b. sv. dr. Senčarovič zahvalo ministrskega predsednika za pozdravno brzojavko banovinskega sveta. Prečital je tudi brzojavko Zveze gostilničarskih zadrug, naj banovinski svet podpira želje gostilničarjev.

Na vrsti je bil nato proračun za socialno politiko.

Poročilo načelnika dr. Dolšaka.

Socialna politika

Banovina je med drugim izdala naredbo o podpiranju brezposelnosti in pobijanju delomrznosti, ustanovila bednostni sklad itd. Soc. politična služba je obsegala v glavnem: zaščita otrok in mladine (ima dva dečja doma), pomoč siromakom in onemoglim, pomoč ob elementarnih neizodah, pomoč za zgradbo malih stanovanj, izseljenstvo.

Zdravstvo

Banovina ima 7 bolnišnic s 1571 posteljami in v letu približno 462.000 oskrbnih dni. Dnevno se oskrbuje povprečno 1266 bolnikov, kar dokazuje, da so vse postelje stalno in polno zasedene. Naval bolnikov je tudi lani narastel za 3% in so nekateri oddelki trajno prenapolnjeni. Anuitete posojil, ki so jih najele bolnišnice: Maribor, Celje in Slovenjgradec za povečanje prostorov, znašajo letno 1.15 milj. Dve banovinski bolnišnici v Vojniku in Ptujju ne zadostujeta potrebam in bodo morale občine bolj skrbeti za preskrbo telesnih hiralcev.

Kljub hudi krizi je bilo obratovanje nemoteno. Banov. krediti so bili že od decembra 1933 izčrpani in bo do konca prorač. leta manjkalo še 2 milj. Din. Ravnotežje trpi pod tem, ker država ne vrača ban. bolnišničnim oskrbnim stroškov, ki jih je zakonito obvezana plačati. Ta dolg znaša do konca 1933 3,5 milj. Din.

Stroški za prehrano bolnikov znašajo 6.14 Din na osebo in dan.

Za splošno zdravstvo je omeniti, da so bila sredstva porabljena za asanacijo naših vasi in obsega zgradbo vodovodov, hig. vodnjakov, stranišč in ponekod tudi ljudskih kopališč.

V zdravilišču Rogaška Slatina je padel promet za 725 gostov (12,07%), kar je pripisovati dejstvu, da Slatina nima modernih komfortnih hotelov in ne nudi mladini dovolj razvedrila. Zato hoče banovina zgraditi moderno kopališče in vpeljati v hotele tekočo vodo. Vodovod v ta namen je že dograjen, vpeljana pa je voda v hotel Ljubljanski dom. Podobno se kaže potreba v Dobrni.

K postavki »stvarni izdatki« je prvi govoril Tavčar o javnih delih, ki bi mogla bistveno olajšati brezposelnost, za katere pa se naša država premalo zanima. Češkoslovaška je v zadnjih devetih letih žrtvovala osem milijard svojih kron za javna dela in celo revna Avstrija je zadnje leto žrtvovala eno milijardo šilingov za ta namen. Pri nas je zlasti nevaren pojav, kako tekstilna izkorišča naše delavstvo in ga slabo plačuje, pozneje, na starost, pa bo prepuščeno javni oskrbi.

Golouh je kritiziral socialno politiko države, ki je še vedno premajhna. Potrebno je, da se pri banovini osnuje odsek, ki bi izdelal načrt za javna dela. Tekstilne in druge dobro idoče industrije bi morale prispevati k olajšanju socialnega stanja.

Govornik zahteva dalje kontrolo nad lekar-narji. Zahvalil pa se je govornik za redno vnešeno postavko 10.000 Din za zgradbo časnarskega doma v Ljubljani.

Ban dr. Marušič je pozdravil inicijativo ban-skega sveta v socialnih vprašanjih. Banski upravi ni nikoli manjkalo čut za olajšanje socialne bede, manjkala pa je dosedaj sistem. Urediti tak sistem je prva potreba. G. ban obljublja, da bo v prihodnjem letu skušal doseči, da okrajni zdravstveni referenti ne bodo skrbeli samo za zdravstvena vprašanja, temveč bodo imeli tudi socialno skrb, zakaj težave v socialnem oziru se masujejo tudi v narodovem zdravju. Bednostni fond lani ni izpolnil v vsem obsegu svojega namena, ker so sredstva (od 1. junija dalje) počasi dotekala in se po večini sproti oddajala. Banska uprava je že nakazala 2.000.000 Din okrajnim glavarstvom, naj dajo akontacije za tista javna dela, ki se šele prične ob ugodnem vremenu. Tam, kjer je bila beda najbolj velika, pa je banska uprava že ukrenila najbolj nujno ter je poslala kak vagon moke.

Pereče je tudi vprašanje kajzarjev. Delavstvo je tudi v težkem položaju, toda njegova beda je bolj vidna in ji je lažje pomagati, kakor po vsej deželi raztresenim kajzarjem in dninarjem. Novo ustanovljeni gradbeni in bednostni fond, ki je dosedaj dosegel 4,5 milijonov Din, dajeja upravičeno upanja, da bo banovina v prihodnje z večjimi uspehi pobijala bedo in brezposelnost.

V nadaljni razpravi so še govorili Snoj, Koder, Golouh, Gornjak, Bajuk in Arko. Zadnja dva sta se posebno zavzemala za ustanovitev hiralnice.

Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje, da se je za Prekmurje in bližnje štajerske kraje nameravala kupiti graščina v Gornji Radgoni, kjer naj bi se osnovala hiralnica. Graščino pa je kupil neki Avstrijec. Možno pa je še, da se ta graščina uporabi za hiralnico. Tudi v Beli Krajini je hiralnica bolj umestna kakor bolnišnica. Tam, kjer preskrbe občine stavbo za hiralnico, bi se že našla možnost, da bi banovina poskrbela za vzdrževanje hiralnice.

Govorniki so še Pirc, Detela, Kuhar in Senčar, nakar je ban dr. Marušič ob 18.30 prekinil sejo.

Večina banskih svetnikov se je nato odzvala povabilu bojevnikov na sestanek v bližnjo dvorano v Trgovskem domu, kjer so skupno razpravljali o raznih trenutno važnih vprašanjih.

V našem večerajšnjem poročilu je tiskarski škrat napravil veliko pomoto. V Lovšinovi čestitki k 50 letnici g. bana se mora glasiti, da je v banovinskem proračunu določenih za vseučiliško knjižnico v Ljubljani 200.000 Din in ne 200. Čitatelji so v ostalem to pomoto že sami popravili.

Trbovlje

Prijave za skupen nakup semenskega krompirja in sadnega drevja sprejema Kmetijska podružnica, oziroma njen tajnik.

Vojaški obvezanci vojni leta 1907-1912 in letnik 1916, naj se javijo pri vojaškem referentu na občini, če tudi niso pristojni v Trbovlje, v svrhu nabora.

Viharen prvi sestanek upnikov

„Vzajemne pomoči“ Izvoljen 5 članski upniški odbor

Ljubljana, 8. februarja.

Justična palača še ni nikdar doživela takega navala strank, kakor danes dopoldne. Vse je drve-lo v I. nadstropje pred veliko dvorano št. 79, kjer se je vršil sestanek upnikov v konkurzni zadevi »Vzajemne pomoči«. Ljudje so prihajali ne samo iz bližnjih krajev, marveč tudi od daleč, iz Kam-nika, Kranja, Jesenice, iz Maribora in drugih mest, iz Notranjske in Dolenjske. Poleg ljubljanskih dam je bilo opažati mnogo žena s kmetov, ki so pač to-žile, kako so bile oškodovane za prav čedne vsote. Neka ženica je pripovedovala, da je na prispevkih plačala že okoli 3000 Din in da je lani jeseni pri-spevala še 700 Din, ki si jih je morala celo izposo-diti, ker je računala, da bo novi odbor Vzajemne pomoči pač redno posloval in da pride naposled do svoje zavarovalnine.

Danes ob 9 se je namreč pričel sestanek upni-kov Vzajemne pomoči, ki je imel na dnevnem redu samo dve točki:

1. Potrditev dosedanjega, odnosno volitev no-vega upravitelja konkurzne mase, in 2. volitev po-članskega upniškega odbora.

Sodna dvorana je bila sprva zaklenjena in so se ljudje silovito dremali po širokem hodniku. Mnogi so odhajali, nad 500 oškodovancev pa je ča-kalo, kdaj se odpre dvorana. Konkurzni sodnik g. Anton Avsec je, videč silen naval občinstva, za-prostil za

policijsko pomoč

Ko so prišli štirje stražniki, je sodnik g. Avsec odredil, da so se vrata odprla. Stražniki so puščali v dvorano posamezne ljudi, ki so mahoma zasedli vse klopi in dvorano naravnost zabarikadirali. Nik-do se pa ni hotel vsteti na zatožno klopi in šaljivci so začeli burno vzklikati: »Ta klopi je za sleparje! Živel Stavijski!«

Ko je konkurzni sodnik nato otvoril sestanek, je po dvorani bučno zavalovilo. Takoj so se čuli kliči: »Krivce pred državne tožilce!« Sodnik Avsec je nato omenil: »Danes je prvi sestanek upnikov v konkurzni zadevi Vzajemne pomoči. Prič je po-trebno, da se potrdi stari ali volji novi upravitelj in drugič odbor pelih članov. To je vse, kar imate da-nes rešiti!« (Viharni kliči iz skupine gotovih ljudi: »Konkurz dolila!«)

Burna obravnava

se je nato razvila o vprašanju, ali naj ostane upra-vitelj še odvetnik dr. Viljem Krejčič. Nekateri so bili za to, da naj ostane, drugi so pa temu ostro ugovarjali, češ, da so stroški preveliki. Ponavljali so se kliči: »Nočemo konkurza! Denar nam da-te nazaj! Vse bo pri gospodi ostalo! Naše žulje ste nam pojedli!« Nastal je velik kraval in je nekdo pri-pomnil: »Če boste delali tak kraval, lahko ostane-mo tu pet dni!« Drugi: »Mažari pet let!«

Kakor v dvorani so se vršile burne razprave tudi na hodniku o volitvi upravitelja. Mnogi trez-nejši oškodovanci so skušali razjarjeno množico po-miriti in ji dopovedati, da lahko vso stvar rešijo v nekaj minutah. Ni pomagalo. Ogorčenje se je še stopnjevalo in ljudje so vseprek kričali: »Krivci bodijo svobodni! Pred sodišče z njimi! Kako se je vodila likvidacija? Račun nam predložite!«

Konkurzni sodnik: »Tea danes ne moremo, ker je to naloga likvidacijskega naroka. Jaz bi kon-kurz raje rešil danes ko jutri!« Sodnik Avsec je nato vprašal, kdo je proti sedanjem upravitelju. V splošni zbežanosti so ljudje trdili, da vsi. Med-ključ: »Saj ljudje ne vedo, kaj delajo! Naj bo, kdor hoče, nam dajte denar!« Vročina se je v dvorani silno stopnjevala in mnogim ljudem je lil pot s čela kot ob najhujši vročini.

Pojasnila upravitelja dr. Krejčiča

Na splošno zahtevo in da pomiri razburjene zborovalce, je upravitelj dr. Krejčič porabil ugodno priliko in podal kratka pojasnila o stanju Vzajemne pomoči. Navajal je, da je bilo ob otvoritvi konkurza 12. decembra 1933 naslednje stanje:

1. Blagajna Din 1558.70,
2. Poštna hranilnica Din 591.722.37,
3. Hranilni in posojilni zavod (Hipoza) D. 7210,
4. Mestna hranilnica ljubljanska Din 405.036.70,
5. razni dolžniki Din 4.126.757.17.

Zadnje terjatve pa so v mnogih primerih dvom-ljive. Nahajajo se med njimi visoke postavke biv-

Uspešen lov na divje prešiče

Divji prešič pod Poreznom

Sorica, 6. febr.

Lovsko srečo so imeli lovci iz Sorice in Pod-porezna dne 5. t. m. Izsledili so divjega mrjasca, ki je pribežal čez državno mejo Podporeznom,

seveda brez potnega lista in vednosti carinskih oblasti ter jo po nad meter visokem snegu pri-mahal v sorska lovišča, kjer ga je ustavila in po-drla krogla iz puške Franceta Golja iz Podporezna. Mrčina je pri vsej sestradanosti tehtala 116 kg.

Zaredilo se je že več te divjane v našem kraju, ki povzroča škodo zlasti revnim, kateri si na skupnih vaških pašnikih napravljajo takozvane laze, da nasade krompir in posejejo ajdo. Pa pride divji prešič ter jim še to malo pridelka uniči in požre.

ših funkcionarjev, ki jih ne bo mogoče izterjati. (Ogorčeni medključ: »Na vislice z njimi! Imenaj!«) Vodilni gospodje, je nato nadaljeval upravitelj, so ustanovili tudi več zadrug, tako trdijo »Jugo-sport«, nad katero se bo moral odpreti konkurz. Kdo so glavni dolžniki po knjigah, se bo razvidelo kasneje, ko jih bomo prišli.

Bivši ravnatelj Rudolf Sinkovec je po knjigah prejel enkrat 632.952 Din in drugič 954.813 Din, torej skupaj

1.597.765 Din.

(Medključ: »Ali je izterljivo?... Saj nima nič, je velik revež!«) Gospod Vekoslav Pelc je prejel Din 425.033, Avgust Ogrizek 83.380 Din, Letoviški dom 60.340 Din. Prva jugoslovanska kmečka podpora zadruga za živino 153.220 Din in »Jugosport« Din 1.434.000. (Veliko začudenje in nemir v dvorani.) Upravitelj je nato omenil, da se »Jugosport« naha-ja sedaj pod prisilno upravo. Poudarja nadalje, da je znesek 632.000 Din nepoiasnen Kam je denar izginil, ni razvidno iz knjig. Preiskava proti kriv-cem je v polnem teku in pridejo vsi na zatožno klopi.

Nad 48 milijonov dolga

G. upravitelj je nato še kratko omenil, da je bilo pri Vzajemni pomoči dvojje vrst zavarovanj. Prvo je bilo dokladno zavarovanje, ko je vsak član po smrti kakega zavarovanca bil dolžan plačati go-tov delež. Drugo od 8. oktobra lani naprej pa je bilo premijsko zavarovanje. Vsak zavarovatelj je plačal 1% od zavarovane vsote kot premijo. Če bi vpoštevali vse plačane pristopnine, članarino, do-kladne prispevke, premijo in posmrtnine, bi prišlo, da je pri Vzajemni pomoči nad 48 milijonov dolga. (Ponoven klic: »Živel Stavijski!«) Veliko ogorčenje je nastalo tudi, ko je g. upravitelj omenil, da je likvidacijska uprava stala v poldrugem letu Din 450.000.

Vršila so se nato še nadaljna pogajanja o ime-novanju upravitelja. Do danes je bilo podanih 1600 prijav. Naposled je konkurzni sodnik vendarle do-segel sporazum, da je bil dosedanj upravitelj dr. Viljem Krejčič potrjen.

Volitev upniškega odbora

Sledila je nato volitev upniškega odbora. Ta del zborovanja pa je bil še viharnejši. Pojavili sta se dve skupini. Ena je hotela na vsak način do-seči večino v odboru, druga, ki je zastopala manjše upnike, pa je bila mestoma za kompromis. Mali ljudje so bili sprva neorientirani, toda polagoma so se orientirali in je kompromisna lista dobivala od časa do časa več pristave. Postavljeni sta bili naj-prej dve listi, naposled pa je dobila soglasno veči-no tretja lista. Sodnik se je trudil, da bi ljudem pojasnil kompromis ter je poudarjal, da bi drugače volitve trajale pozno v noč in bi se mogoče zadeva zavlekla kar za dva meseca. Nekdo je opomnil:

»Cel teden nisem jedel, da sem plačal Vza-jemno pomoč. Pa lahko ostanem dva meseca pri vasi!« Naposled sta bili prvi dve listi umaknjeni in je bila odobrena tretja lista. Upravitelj dr. Krejčič je vprašal: »Ali ste zadovoljni?« Soglasni kliči: »Smo!« Sodnik: »Sedaj pa lahko grestel!«

Sestanek je bil ob 12.30 zaključen in ljudje so se mirno razšli. V upniški odbor so bili izvoljeni: dr. Aleš Peršin, odvetnik v Ljubljani, Mirko Mlakar, trgovec v Ljubljani, Leopold Goršič, orožniški puškar v Ljubljani, Stevo Rajšič, tr-govec v Ljubljani, Ernest Škof, sodavičar v Kamniku. Namestniki: Andrej Čekada, trgovec v Ljubljani, Mirko Marušič, knjigovodja v Ljubljani, Viktor Šlegl, gostilničar v Ljubljani, Jakob Šenčur, podprelegnik v Ljubljani in Ivan Grilc, sprevednik drž. žel. v Ljubljani.

H koncu omenjamo, da je zadnji dan za priglase terjatve proti Vzajemni pomoči določen za 28. fe-bruar. Poznejši priglasi se ne bodo vpoštevali. Za 15. marec pa je določen likvidacijski narok, ki bo imel nalogo, da vse prijavljene terjatve pregleda, ugotovi njihovo višino ter jih prizna ali ne. K te-mu naroku, ki bo v nekdanji porotni dvorani, pa ni potrebno, da bi ljudje osebno prišli, ker bodo itak od konkurznega sodišča pisмено obveščeni, ali je bila njih terjatve priznana ali ne. V zad-njem primeru imajo potem stranke pravico, da vlo-že tožbo in sicer v enem mesecu po sprejemu ob-vestila.

Divji prešiči sredi vasi Žumberk

V vsem Žumberku, posebno pa v občini Kalje so to zimo divje prašiči nastopili v taki množini, da vdirajo celo v vasi, kjer delajo škodo že itak siromasnim ljudem ter ogrožajo tudi ljudi. Divji prašiči vdirajo v vasi kar v celih tropah po 10 do 12 glav.

Te dni pa je trop divjih svinj kar pri belem dnevu pridrl v vas Žumberak. Kmetje so pograbili sekire in železne vile in hajd na zver! Na pomoč so kmetom prihiteli sosede iz Kupčina. Vsem skupaj se je posrečilo, da so živali pregnali v gozd. Blizu Žumberške cerkve sta Maks Milič in Stefan Modruš iz Kupčine naletela na mrjasca in ga ubila. Mrčina je bil 80 kg težak.

Zaradi hude in ostre zime divjačina precej trpi. Celu divji prašiči cepajo. Kmeti Janko in Nikolaj Kekič sta šla po drva v gozd »Šopa« blizu vasi Stari grad. V snegu sta našla divjega prašiča, ki ga je zametlo in je zmrazil. Da bi še kmetje rešili te nadloge, bodo lovci priredili pogon za to zverjo. Samo bati se je, da bodo tudi to pot divji prašič, lovcem fige kazali.

Metlika

Bali. Kdor bi po mnogih veselicah, ki se vrše vse predpustni čas, sodil naše denarne raz-mere, bi utegnil misliti, da pri nas ni revščine. Da pa temu ni tako, pričajo najrazličnejši brez-poselni, ki neprestano nadlegujejo meščane in si podajajo kljuko po hišah.

Na svečeno smo videli na konzumskem odru »Beneške trojčke«. Igralci so svoje vloge v ve-liki zadovoljstvo gledalcev prav dobro rešili. Podobnih nastopov si še želimo!

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

Liublianske vesti:

Kam z žensko šolsko mladino?

Ljubljana, 8. febr.

Snoči je priredilo društvo »Sola in dom« na ženskem učiteljsku sodobno aktualno predavanje »Kam z žensko šolsko mladino«, katerega je razvijal vseuč. profesor dr. Karel Ozvald. Predavatelj je pred vsem pokazal brezupnost onih deklet, ki so z uspehom končale razne strokovne šole, a sedaj zaman čakajo dela, v katerem bi se izživljale, na drugi strani pa so učni zavodi polni še študi-rajajočih ženskih mladine, ki se pa ne pripravljajo do-voji za kaotično življenje, kakršno živimo danes. Največ tragične krivde za to usodno stanje ženske mladine je vpravl v nezadostni pripravljenosti za sodobno, povsem novo življenje, z novimi potre- bami, z novimi smotri. Ves vzgojni sistem ženske mladine temelji še na izsledkih predvojne vzgojne miselnosti in se prav nič ne približuje novemu času. Predavatelj je šel mimo vprašanja, kam de- jansko z našimi doštudiranimi dekleti, pač pa se je poglobil v vprašanje, kako se mora sodobna ženska duševno oblikovati, da bo v družbi z mo- škim prenosovala današnje razklano družbo v ure- jeno, plemenito človeško celoto. Moški je namreč s svojo razumnostjo privedel človeštvo v socialni in kulturni kaos, iz katerega ni rešitve brez sinteze razuma, čustva in volje, kar pa poseduje v od-lični meri vpravl ženska. Kulturno sintetična sila ženske pa se je doslej premalo upoštevala; zato je potrebna danes ženska taka šolska vzgoja, da se ji v študijskem razvoju ne okrnjuje njena svojiska

duševnost, brez katere se ne razlikuje od moškega, marveč, da se poleg poklicnih nauk neovirano razvija tudi njena ženskost, s katero bo v poklicu prerajala človeštvo. Samo taka ženska ima pravico do študija in do odgovarjajočih ji služb. Samo ta- ka ženska bo izpolnila svoje poslanstvo, ki ji je dano po naravi. To bi bil v kratkem zmisel dr. Ozvaldovega predavanja, ki je vzbudilo mnogo de- bate s strani ženskih in moških gostov. Najbolj praktičen predlog je bil pač oni profesorja dr. Sušnika. Ker je krivda razklanosti sodobne družbe v tem, da je družba odinila od sebe zakon naravnosti, ki bi moral vladati nad nagoni po- hlepa itd., bi nam vprav ženska s svojo duševno polnostjo mogla vrniti naravni zakon in po njem usmeriti novo življenjsko pot. Vprav zato, da bi študirajoče deklet ostalo zares žena kljub moški usmerjenim študijem, bi bil potreben poseben tip šole za žensko mladino, kjer bi mogla priti do iz- raza in razvoja vsa ženska zmožnost, ki jo potre- buje, da ostane kljub moškemu poklicu (profeso- rica, zdravnica, sodnica itd.) polna žena.

Predavanja, ki ga je vodil g. dr. Lončar, se je udeležilo mnogoštevilno občinstvo, ki je pazno sledilo izvajanjem predavatelja. Morebiti bi bilo prav, da bi gospod prof. dr. Ozvald prihodnjič enkrat zajel še drugi del vprašanja: Kam z našimi doštudiranimi dekleti v sodobnih poklicih? Kje se naj uveljavijo kot žene in kje so jim še odprta vrata za službe.

Svetogorska Mati božja v Siški oplemenjena

Ljubljana, 8. febr.

Zupna cerkev sv. Frančiška v Siški ima poleg drugih svetinj tudi krasno in med verniki zelo pri- ljubljeno podobo svetogorske Matere božje z Je- zuščkom v naročju na levem stranskem oltarju. Mati božja in Jezusček imata krasni in dragoceni kro- ni. Krona Matere božje pa je bila do včeraj še okra- šena z dragocenimi prstani in uhanj, ki so jih da- rovali v teku časa Materi božji pobožni verniki iz hvalnosti za izkazane milosti in priprošnje. Teh dveh kron in prstanov pa se je polakomnil neznan zločinec, ki se mu je v noči na danes posrečilo delno izvesti svoj zločinski naklep.

Davi je samostanski sluga Jakob Dežman pri- šel odpirati cerkev ter je takoj opazil, da so stran- ska vrata vlomljena. Ugotovil je, da je nočni zlo- činski obiskovalec oplenil Mater božjo. O zločinu je hitro obvestil župnika p. dr. Modesta Novaka, ki je takoj nato ob pol 6 zjutraj obvestil o vlonu siškiško stražnico. Stražniki so brž prišli ter pre- iskali okolišne vlom, obenem pa so obvestili tudi kriminalni oddelek glavne policije, od koder sta prišla podnadzornika Podobnik in Reja.

Policija je ugotovila, da je neznan zločinec vlonil ponoči v cerkev skozi stranska vrata, in sicer s pomočjo dleta ali kakega drugega želez- nega orodja. Zločinec je odstranil ključavnico in upognil zapah ter se splazil v cerkev. Na levem stranskem oltarju je ubil 90 cm visoko, 80 cm široko in 8 mm debelo šipo, ki je varovala podobo sve- togorske Matere božje. Zločinec se je pri tem urezal in mu je iz roke tekla kri, ker je bila podoba Ma- tere božje precej okrvavljena. Pri delu je zločinec z vžigalico prižgal svečo pred podobo, da je mogel pri luči najti svoj plen. Poskušal je odločiti naj- prej krono Matere božje, toda to se mu ni po- srečilo. V naglici je pobral vseh 50 prstanov in uhanov s krone Matere božje. Večina teh prstanov in uhanov je bila okrašena z dragimi kamni. Pri dejanju je zločinec najbrž kaj zmotilo, zakaj zlo- činec ni niti poskušal sneti še bolj dragocene kro- ne z Jezusčkove glave. Prstani in uhanj, ki jih je zločinec odnesel, so vredni kakšnih 25.000 Din.

Policija je našla nekaj prstnih odtisov, ki jih je posnela. Do sedaj pa manjka za zločinec sle- herna druga sled. Ljudi opozarjamo, naj ne kupi- vajo prstanov in uhanov sumljivega izvora ter naj vsakega takega, ki bi tako sumljivo blago ponujal naprodaj, izroče najbližji oblasti.

Zločin je vzbudil v Siški med prebivalstvom veliko vznemirjenje.

Čemu so električne zavori pri tramvajih? Ljudem, ki se vozijo s tramvajem, je morda zna- no, da ima tramvajski motorni voz dve zavori: ro- čno in električno. Če ročna ne deluje dobro, kar se večkrat zgodi, mora voznik uporabiti električno. Sploh so električne zavoro zato, da voznik voz lahko naglo ustavi, če je sila. Odkar imamo v Ljubljani tramvaj, so vozniki vedno uporabljali poleg ročne zavori, ki je navadno težka in neza- nesejiva, tudi električno. Od Svečnice naprej pa je voznikom najstrožje prepovedano uporabljati električno zavoro. Sedaj se ti ubogi ljudje silno

Pomembna knjiga SŠM Dr. Josip Jeraj: Naša vas

Jerajevo knjigo moramo šteti med naše naj- potrebnejše knjige. Saj načena prevažno vpraša- nje, ki mu bomo morali prav kmalu povečati naj- večjo skrb, če nečemo, da se nam izmalči v brez- izrazni kozmopolitizem najbolj pristna in najbolj naša oblika življenja. Zato sem vesel odločil knji- go; vendarle se je našel človek, ki se je zavzel za kulturo naše vasi in vzgoje kmetijskega človeka, kmetijske družbe! Saj smo brali tuintam članke o tem vprašanju, a sistematično na vsa vprašanja, ki jih vsebuje reševanje vaške kulture, ni nihče mi- silil. Zato smo res hvaležni dr. Jeraju, da nam je prvi podal poskus sistematične vede o naši vasi in kmetiskem sloju.

Dr. Jeraj se v svoji knjigi postavlja bolj na ugotavljanje nego na usmerjanje stališče. Brez dvoma je drugo nemogoče brez prvega, zakaj vsa- ko poseganje v naše vaško življenje brez temelji- tega poznanja stoletne tradicije, izvirajoče iz bi- stva kmetijskega življenja, bi bilo brezplodno ali celo škodljivo. Zato je čisto pravilno stališče dr. Jerajeva, da je poskušal šele po treh analitičnih po- gljavjih, kjer je pregledal vaško življenje s kultur- nega, sociološkega in psihološkega razgleda, poda- jati in poiskati tiste pedagoške napotke, ki mu jih je pokazala analiza. Vsi ti razgledi pa so tako mo- čno uprti v isti predmet, da vodijo do odkrivanja zmeraj istih osnov vaškega življenja: vera in delo; Bog, človek in narava. Zato srečujemo te osnove pri vseh analizah, zato nam bistveno novega ne po- kaže noben posamezen razgled, ker z vsakega vi- dimo vse te vrednote; morda bo to ponavljanje v knjigi koga nekoliko motilo in utrujalo, a zahte- val ga je sistem. Kdoroli poma našo vas bolj ko- le razumeti, bo moral priznati, da so te prvine prav

gotovo osnovne za našo kmetijsko vas. Kakor je morda temu ali onemu težko priznati, da bi spadala sem tudi verska zasidranost našega kmeta, je ven- darle gotovo, da je ne moremo izločiti iz celotne vaške kulture, ker je tako tesno zrastle z vsem njegovim čustvovanjem in mišljenjem, da bi se mu zrušilo vsaj začasno vse, kdor bi izgubil njo. S tem pa je načeto drugo veliko vprašanje, kakšen odnos ima do naše vasi in njene kulture delavec ali me- ščan, ki izgublja to najvažnejšo in etično najo- pomembnejšo vez z našim kmetom. Dr. Jeraj se po- stavlja na stališče, da je kultura naše vasi treba v smeri tradicije razvijati dalje, jo bogatiti z vse- mi sodobnimi dobrinami in napredkom, ki jih je treba seveda asimilirati vaškim potrebam in kori- stim, vaški duši; prepričan je, da je vaško življe- nje v teku stoletij pognalo tako močne korenine, da vzdrži lahko vse preizkušnje, ker ima dovolj moči, da se neprestano oplaja iz vseh sodobnih to- kov, a ostaja pri vsem tem vendarle v jedru pri svojih zdravih osnovah.

Dr. Jerajeva knjiga pa ni važna le kot prvi sestavni poskus vaške vede, marveč še mnogo bolj kot knjiga, ki nam daje celo vrsto pobud, ki nam kaže nove naloge, ki nas čakajo pri tem delu. Iz knjige viditi, kako malo gradiva in predelimo imamo še pri rokah za širše proučevanje najbolj pristno naše kulture. Imamo pač štreklejve zbirke narodnih pe- smi, imamo zbirke pripovedi, obeta se nam zbirka pregovorov, a navade so še vse razmetane in še vse je pomanjkljivo. Zadnjič še je, da začnemo so- stavno zbirati to važno narodno gradivo v zbornike, kakor so si jih ustvarili vsi kulturni na- rodi. (Poklicana bi bila v to Matica in seveda še bolj akademija, ki je ob takihle prilikah na- bolj pogrešamo.) Tudi literarna kritika in zgodovina nam še niata v tem pogledu dali važnih lepš raz- prav: kultura naše vasi v slovu, kmetijski tip v naši lepi knjigi, zemljevid in lepi knjigi podanih po- krajin in podobno. Tudi po Jerajevi knjigi ostane

Mariborske vesti:

Mariborsko občinsko zastopstvo

Dvoje mandatov v mariborskem občinskem sve- tu, ki smo že poročali, izpraznjenih. Obeta se v kratkem še tretja vrzel in kakor se čuje, tudi še četrta. Vse te vrzeli bo treba izpopolniti in na- tihiem se je pričel za nove mandate srdat boj. Več skupin, ki so se zadnje čase oblikovale v ma- riborskem občinskem svetu, se poteguje za izpra- njena mesta ter se že imenujejo imena kandidatov. Agilni so predvsem gospodarski krogi in skupina nacionalno usmerjenih predstavnikov, ki so izšli iz Narodne strokovne zveze. Oglasili so se pa se- daj še mariborski obrtniki, zastopani po svojem

□ Mestni načelnik dr. Lipold je včeraj zopet prevzel vodstvo občinskih poslov ter sprejema stranke ob običajnih dneh.

□ Gospodarski krogi so na svojih zadnji seji, h kateri je bil povabljen tudi predsednik Tuijsko- prometne zveze dr. Ivan Jančič, razpravljali po- novno o volivnem redu v zbornici za TOI. Pred- met živahne debate je tvoril predvsem predlagan način razdelitve mandatov, ki naj bi se izvršila po davčni in gospodarski moči volivcev. Razprava se je vršila tudi o nujni potrebi zopetne uvedbe vo- jaških licitacijskih nabav v Mariboru in Celju in ne samo na sedežih divizijskih poveljstev.

□ Stariši in šola. Na tujakšnji I. dekliški me- ščanski šoli se je vršil predvčerajšnjim drugi ro- diteljski sestanek. Predavala je strokovna učiteljica go. Ljubica Permetova o temi: Ali je pomoč star- šev pri rešitvi potrebna in kako naj se vrši. Se- stanek je udeležilo veliko število roditeljev, ki so vsi z vidnim zanimanjem sledili temeljitim iz- vajanjem predavateljice.

□ Mariborski avtomobilisti so v preteklem letu mnogo potovali v inozemstvo. Tujakšnja sek- cija Avto-kluba je izdala nič manj kakor 256 tripti- kov, od tega samo 37 za motocikliste. Po državah se razdelijo triptiki: 180 na Avstrijo, 37 na Italijo, 16 na Češkoslovaško, 12 na Madjarsko, 8 na Nem- čijo, 2 za Francijo, 1 za Poljsko. Kakor razvidno, se držijo mariborski avtomobilisti pretežno bliž- njih sosedov ter se lani niso podajali na dolga po- tovanja.

□ Šahovski dvoboj. V sredo zvečer se je na- daljeval posvetovalni šahovski turnir s partijo, ki sta jo odigrala Piric in Lešnik kot črna proti be- lima Ostaneku in Stupanu. Oboji nasprotnika pa so prišli v časovno zadrego ter se je partija prekinila z nekoliko boljšim položajem belih. Zaključila se bo ta druga partija v nedeljo ob 10, medtem ko se bo vršilo nadaljevanje turnirja s tretjo partijo v soboto zvečer v Jadranu.

□ V bolnišnici je umrla zasebnica gospa Ana Ferš v starosti 76 let. Naj počiva v miru!

□ Proti kostanjem. Mariborčane je prevzelo neko posebno sovraštvo proti divjim kostanjem. Prebivalci Vrazove ulice so napravili te dni na mestni gradbeni urad posebno vlogo, v kateri tudi oni zahtevajo, da se jim odstrani iz ulice lepi ko- stanjev dreved.

□ Nabavo čipalke je razpisala mestna obči- na za novozgrajeno carinsko pošto. Ponudbe je po- slati na občno do 16. februarja, istotam se dobijo tudi vsa potrebna poasnila.

□ Težave dravskih brodarjev. Kakor lani, je tudi letos postala Drava nenavadno nizka in plit- va. Vidi se to posebno pri železniškem mostu, k' er lahko prideš po suhem do prvega mostnega oboka v strugi, kmalu pa še do drugega. Nizek vodostaj povzroča mnogo preglavic brodarjem ter radi tega nekaj brodov že počiva, ker ne morejo čez plitvine.

□ Goril Na gospodarskem poslopiju trgovca z deželnimi pridelki Pastlerja v Račah se je pojavil požar, ki je vpepelil poslopje do tal ter preskočil tudi na zraven stoječo stanovanjsko hišo, na ka- teri je uničil streho, dočim se je posrečilo ostalo nenasitnim plamenom oteči. V gospodarskem po- slopiju je zgorelo 4000 kg sena, veliko slame, zakla- na svinja ter gospodarsko orodje. Požar je nastal v odsotnosti lastnika ter vzrok še ni pojasnjen. Škoda je pokrita z zavarovalnico.

□ Plemenito srce. Gospod A. P. je daroval v našo upravo za 80 letnega starčka 20 Din in za ubo- go ženo prav tako 20 Din. Neimenovan dobrot- nik pa je daroval za starčka 20 Din. Bog plačaj!

□ Stoli na meji. Pri tihotapskem prenosu sa- harina je zadela brezposelnega kleparja Ivana Ob- raznika žalostna usoda tihotapcev: v bližini Sv. Duha ga je opazilo ostro oko obmejnega stražarja, ki ga je pozval, da obstane. Ker pa je Obraznik preveč zaupal svojim urnim nogam, je počil za njim strel ter ga zadel v levo nogo pod kolonom. Obstrlejenega Obraznika so prenesli na orožniško postajo v Selnico ob Dravi, odkoder so telefonično pozvali mariborske reševalce, ki so ranjenca pre- peljali v mariborsko bolnišnico.

□ Udarce po glavi vzrok smrtonosne pljučnice? Pred malim senatom okrožnega sodišča se je vršila včeraj razprava o čisto običajnem dogodku: udar-

Slovenakem obrtnem društvu, iz katerega izvira tudi zanimiva primera o zastopstvu posameznih stanov v mariborskem občinskem parlamentu, ki se da v številkah izraziti: 800:40=5:5. V Maribo- ru je približno po njih sklicevanju 800 obrtnikov in 40 odvetnikov. Imajo pa obrtniki v občinskem zastopstvu 5 predstavnikov in 40 mariborskih od- vetnikov prav tako 5. Razmerje je za obrtniški stan v smislu zadavne ugotovitve Slovenskega obrtnega društva nepravilno ter zahtevajo obrtniki tozadev- ne spremembe.

cu po glavi s smrtonosnim izidom. 33 letni delavec Jakob Vogrinec iz Kamenščaka je 2. oktobra ob priliki kuhanja udaril v prepiru Friderika Cer- neta s kolom po glavi, mu natrl lobanjo ter je Cer- nel po daljšem bolehanju umrl. Torej, kot rečeno, običajna zadeva, kakor jo žalibog tukajšnje okrož- no sodišče obravnava gotovo vsak dan. Zanimivej- še slika pa dobi stvar ob ugotovitvi sodno-zdrav- niške preiskave ob priliki Cernelove smrti. Zdrav- nik je ugotovil, da je umrl Cernel na posledicah pljučnice, ki pa je nastala posredno radi udarca na glavo, ki je vrgel pokojnika na bolniško poste- ljo ter povzročil tudi smrt. Sodišče je zdravniškovo ugotovitev osvoilo ter obsodilo obloženca radi uboja na pet let robije ter pet let izgube častnih pravic.

Celje

□ G. prof. Janko Mlakar, naš znani planinski predavatelj, je govoril v sredo popoldne v dvorani ljudske posojilnice pod okriljem Podmladka Ja- dranske Straže za učence vseh tujakšnih šol, zve- čer pa pod okriljem T. K. Škale o severnih alpe- niških Alpah. S svojim humorjem je popeljal šte- vilne poslušalce v lehtaške Alpe do Wa zmnana in nam s svojo duhovitostjo prikazal ta lepi del planinskega sveta, da so mu vse poslušalci sledili z velikim zanimanjem. Popoldanskega predavanja, ki je bilo prirejeno za učence tujakšnih šol, so se razen gimnazije udeležile vse uruge šole; gim- nazija o tem predavanju ni bila obveščena.

□ Umrla je po večletnem in mučnem trpljenju včeraj zjutraj v tujakšnji avni bolnišnici ga. Ivana Diehl, žena trgovca. Pokojnica, ki je v življenju veliko pretrpela, posebno zadnje čase je bila dol- go priklenjena na postelo, zapušta poleg g. so- proga dva sina, g. Vladimira, diplomiranege ke- mika, in g. Branka, ki študira pravo, ter dve hčeri. Naj ji Bog podeli večni mir, katerega si je s svojim trpljenjem zaslužila. Zalutujmo naše iskreno so- žalje!

□ Najdba in izguba. Dne 7. t. m. je bil najden na Kr. Petra cestni zavitek, v katerem se je nahaj- ala hranilna knjižica z manjšo vlogo Hranilnice dravske banovine, glaseča se na ime Neža Karner, Spodnji Bodrež pri Grobelnem in pesmarica na ime Franja Vidensek, Ostrožno. — Od Razlagove ulice do Glavnega trga je bil istega dne izgubljen črni bico, vreden 1200 Din.

□ Kriz, ki ga je bila zadnja povoženi odnesla s Kapucinskih mostom vred, so včeraj popoldne zopet postavili na sredi novega zasilnega mostu. Kriz je nov in je delo mizarskega mojstra g. Go- loba, Kristusa je pa obnovil g. podobar Miloš Hohnjec.

Ptuj

Regulacija Pesnice. O velikanški škodi, ki jo Pesnica povzroča ob času poplav na poljih in trav- nikih, se je že mnogo pisalo. Našli za regulacijo struge je obstajal že za časa bivše Avstrije, vendar do dela ni prišlo, ker za slovenske kraje ni bilo denarja. Po prevratu so sicer majhen del — od izliva v Dravo do Mezgovce — že regulirali, ne- zavarovan pa je še glavni del od Mezgovcev na- vzgor proti Pacinju. Da se tudi ta glavni del že enkrat zavaruje, se je na vzpodbudo okrajnega kmetijskega odbora v Ptuj vršil v Ptuj sestanek zastopnikov vseh prizadetih občin in ostalih inter- esentov radi ustanovitve vodne zadruge, ki naj bi prevzela nalogo čimprej izvršiti tako nujno re- gulacijo Pesnice. V to svrhu je bil na sestanku iz- voljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo pripraviti vse potrebno za ustanovitev nameravane vodne zadruge.

Pevski koncert, ki ga je priredil Rdeči križ v mestnem gledališču v torek 6. t. m. v prid reynim Haložanom in trbovelskim brezposelnim, je bil zelo slabo obiskan. Lože in stojišča so bila prazna in le sedeži v parterju zasedeni. Izvajanja pevskega zbora meščanske šole pod taktirko g. Hasla so bila v vsakem oziru na višku. Pri prireditvah s plesi in maskami pa so dvorane napolnjene. Res obžalova- nja vredno!

premnoge sicer nerodne a plemenite in res lepe poteze v naši vaški kmetijski kulturi. Nihče je ne bo smiselil in preziral, kdor ji bo pogledal do dna, a za to je treba resnične izobrazbe in ne le polo- vičarskega mestnega laka. Živimo v času, ko se usodno večja prepad med izobražencem in prepro- stim človekom, ki bo v kratkem postal toliko usod- nejši, ker bo dotok izobražencev v tej krizi še bolj ponehal. Če ne bomo poskrbeli tu za neko premo- stitev z razumevajočim spoznavanjem vaških raz- mer, bo naša vas v kratkem čisto zapuščena. Zato nam postaja Jerajev vodnik in tako spoznavanje samo še važnejši in potrebnejši. Z njim v roki ga lahko dopolnjujemo z vsemi novimi izsledki in bi mogli v nekaj letih dobiti novo, še popolnešo iz- dajo. Jasno pa je tudi razvidno iz knjige, da ne more pogrnati korenin skrb za vaško vzgojo, če hodimo v kmetijsko vas le na kratek izlet za eno leto ali le z nejevoljo kakor za kazeno, da se ni- koli z dušo ne zrastemo z ljudmi in navadami va- si, marveč smo zmeraj le nad »kmeti« vzvišena »go- spoda«, ki ob vsaki priliki smatra za potrebno, da je nekoliko drugačna kakor kmet. Besede, ki jih je o tem napisal dr. Jeraj v zadnjem poglavju svoje knjige, so tako osnovno resnične, da bi jih moral dodobra premisliti vsakdo, ki prihaja med ljudstvo v službenem poslu.

Slovenska šolska Matica je s to knjigo načela važno vzgojno delo. Njen predsednik dr. Ozvald je pisatelju Jeraju napisal nekaj toplih besed v za- hvalo za lepo knjigo. Zdi se mi pravilno, če je Šol- ska Matica pomnila pot v tako široke vzgojne smeri, zakaj šola je nazadnje vendarle samo del življenja in njega odraz; zato je treba pač graditi od spodaj navzgor, a je treba tudi v okolici usta- riti vzdušje, ki tako gradnjo podpira. Ena izmed takih knjig je pričujoča, ki naj bi ji sledilo še mno- go podobnih.

J. Solar.

Nevaren boj z volkovi

Iz Zenice v Bosni poročajo, da sta brata Mahmud in Sulejman Biljuki iz vasi Podgorje šla po opravku v Zenico. Domov greje ju je pod planino Lastavice zalotila noč, da sta morala prenočiti v drugi vasi. Drugo jutro sta krenila naprej. Med tem je začela hudo snežiti. Seboj sta imela tovrstnega konjčka. Ker je že hudo zapadlo, je Sulejman stopal naprej, da je delal gaz, za njim pa je Mahmud vodil konja.

Naenkrat pa je konj skočil v stran. Mahmud se je obrnil in opazil velikega volka, kateri je konja popadel za stegno. Še več drugih volkov pa je dirjalo za njimi. Ves prestrašen je Mahmud poklical na pomoč manjšega brata. Ta je takoj planil nazaj. Ker pa je bil brez orožja, je kar z nogo tako hudo sunil napadajočega volka v glavo, da se je ta prevrnil. V tistem hipu so pridirjali drugi

volkovi, ki so takoj padli po ranjenem tovarišu in ga začeli trgati in žreti. Med tem pa sta brata s svojim konjem bežala naprej proti domu.

A volčja pojedina je bila kmalu pri kraju. Ker so bili hudo sestrani, so hitro požrli, kar je kdo dobil. Nato pa so planili za bežetimi, strašno tuleč. Mladi Sulejman pa ni izgubil razsodnega preudarka. Naglo je potegnil s konja odoje in jo zažgal. Glasno kričaje je vihtel gorečo odojo proti volkovom, ki so se pred ognjem umikali. Potem pa je Sulejman vedno znova pohitel za bratom, ki se je že približal rojstni vasi.

Ko je odoja že požorela, so volkovi planili za bratom, ki sta med tem že prihitela v vas. Volkovi kar v vas. Še le prihiteli sosedje so zverji pogнали iz vasi.

† S. M. Anastazija Kopitar

Maribor, 8. februarja.

Zalostna vest je danes prispela iz samostana 88. šolskih sester v Mariboru. Vsemogočni je pozval k sebi s. M. Anastazija Kopitar, ki je izdihnil danes zjutraj ob 7 svojo plemenito dušo po dolgotrajnem bolehanju in trpljenju. Pokojna sestra Anastazija je bila iz Repen pri Vodichah na Gorenjskem, kjer je zagledala dne 10. decembra 1877 luč sveta. Učiteljica je postala l. 1897, dne 15. avgusta istega leta pa šolska sestra. V šolskem letu 1907/08 je poučevala na tukajšnji vadinici in sicer v I.B razredu a slovenskim učnim jezikom, nato eno leto na »Narodni šoli sv. Cirila in Metoda« v St. Rupertu pri Velikovicu na Koroškem. Naslednja leta je delovala v Mariboru in sicer do šolskega leta 1907/08 na vadinici, ostalih 25 let pa na učiteljski. V šolskem letu 1922/23 je postala ravnateljica zavoda ter je izvrševala to odgovorno in naporno funkcijo do vključno 1932/33. — Pokojna ravnateljica je bila globoko učena in strokovno usposobljena profesorica in vzgojiteljica. Kot ravnateljica je vodila zavod modro in vzorno ter je povzdignila sloves učiteljske in vadične v vsakem oziru na enega prvih tovrstnih zavodov. Kot profesorica se je strokovno udejstvovala posebno v pouku slovensčine. Odlikovala jo je globoka pobožnost in velika ponižnost; priljubljena in spoštovana je bila pri sestroh in gojenkah, ki so ji zaupale kot pravi materi. Dolgotrajno in hudo svojo bolezen je prenašala z vzgledno potrpežljivostjo. Naj bo njeni blagi in plemeniti duši vsemogočni dober plačnik, žalujući samostanski družini in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto dne 10. februarja ob 2 popoldne iz hiše žalosti v Strossmajerjevi ulici.

Slovenski slikar Janez Potočnik

Ob 100letnici njegove smrti.

Ni bil to nikak genij, le otrok svoje šole, ki ni dajala svojim učencem potrebne svobode za naraven razvoj, je bil. Toda ker je v svojem dolgem življenju zapustil sled po preminogih slovenskih cerkvah, se ga bomo spomnili z nekaj besedami. Janez Potočnik se je rodil 20. junija 1752 v Kropi — kot gluhožem. Naravno, da tak ni mogel izrabiti vseh svojih zmoglosti, tembolj, ker tudi pravih pol ni imel. Baje je bil v gluhožemnici na Dunaju, kesneje pa v rokah kakega slikarja v Ljubljani. Pri svojih delih je sledil starejšim vzorcem, katere je izredno spretno posnemal. Najrajši je slikal po starih bakrorezih, zlasti po knjigi Melhiorja Kysela: Slike starega in novega zakona. Irvirnih slik je pri njem malo. Med domačimi umetniki se je zlasti naslanjal na Mencingerja, čigar slike je deloma tudi obnovljal. Slikal je oljne slike in freske, oltarne, nabožne slike in portrete. Razumljivo je, da je njih število radi 60 letnega delovanja izredno veliko. Ne le v ljubljanskem muzeju in galeriji, marveč po preminogih cerkvah širom Slovenije je ostal njegov spomin. Umril je 9. februarja leta 1834.

Beda našega vinogradnika

Svetinje, 7. februarja.

Letošnja zima je kaj neprijetna, sneg je zgodaj zapadel, za živino si ljudje niso imeli časa spraviti listja; dokler je bilo listje na drevju, je deževalo, ko je začelo listje odpadati, je pa že začelo snežiti, in uboga živina trpi; le redkokateri kmet je dobil dovolj listja. — Pa tudi za ubogo ljudstvo je hudo, od trgatve sem nobenega zaslužka; druge zime so ljudje nosili zemljo na sepe, letos je sneg previsok, pa ni mogoče; tudi rigolati bi bilo treba že marsikaj vinograd, pa kako, saj ni denarja za najpotrebnejše reči, kdo more misliti na obnovo gorice; radi tega hudo trpi naš viničar, ker nima še od sreda oktobra več dela in zaslužka. Pa tudi vinogradnik ne more biti vesel; v letih 1929—1932 so začele cene vinu padati, in če smo še kaj privdelali, ni od stroškov dosti ostalo, ker je cena bila

smešno nizka, preteklo jesen pa marsikateremu vinogradniku ni bilo treba pred trgatvijo pripravljati stiskalnice; poleti ni imel denarja za galico in žveplo, v jeseni ga ni bilo treba za brače in presarje. Stroškov za delo preteklega leta nismo krili, kako bomo delali naprej, kako plačali davke, ki morajo biti plačani, kako plačevali delavce, ki morajo jesti in živeti, kako kupovati galico, žveplo, ličevino in kolje, tega zdaj ne vemo. Vino, kolikor ga je bilo, je do maleda vse prodano, tuintam ga ima še kdo par polovniakov, res, visoko nam je letos ljubi Bog obesil ročko.

Prosili bi našo vladu, da zdaj, ko dela proračun, misli tudi malo na nas uboge vinogradnike, pa nam oskrbi cenejšo galico, žveplo, rafijo in v dobi krize, ki je menda najbolj občutno zadela nas vinogradnike, nekaj ukrene, da obvaruje to panogo kmetijstva.

Pevska zveza

Občni zbor se bo vršil v ponedeljek 10. februarja ob 10 dopoldne v Rokodelskem domu. Opozorjamo na to, da bodo med običajnimi poročili na vrsti zelo važna vprašanja in naj ne bo zboru, ki mu je mar Pevska zveza in redno delo, da ne bi poslal svojega zastopnika.

Okrožja naj na vsak način skrbijo, da bodo zastopana vsaj po enem odborniku. Zberejo naj do običajnega zboru poročila o svojih okrožjih, ker bodo o tem poročali na običnem zboru (število zborov, koncertov, delo zborov itd.).

»Pevce« bo šel na pošto sredi prihodnjega tedna. Priložili mu bomo položnice in prosimo, da bi nam cenjeni naročniki čimprej nakazali naročnino. Ta je ostala ista — 30 Din na leto — kot je bila dosedaj, znižati je nismo mogli. Ga pa tudi ni lista na naših tleh, ki bi bil cenejši.

Priloge bo mogoče tudi letos naročiti posebej, in sicer pa 10 Din za vse leto. Menda ga ni pevec in je ni pevke, ki ne bi zmogla na mesec 1 Din, da bi dobila vse priloge lepo tiskane in na koncu leta močen ovitek s kazalom. Prosimo pevovalce, naj peveem to razložijo. Prepisovanje not je po zakonu prepovedano, je zamudno in dražje.

Koledar

Petek, 9. februarja: Apolonija, devica; Ciril Aleksandrijski.

Novi grobovi

† Rudolf Šega. Včeraj ob 10.15 dopoldne je umrl g. Rudolf Šega, bivši višji bančni uradnik. Pokojnik se je rodil 7. aprila 1840 v Ljubljani. Študiral je pravo na Dunaju, pozneje pa trgovaško ekonomijo v Pragi. Na Dunaju je bil tudi tajnik »Živnostenske banke«. Od tu se je vrnil v Ljubljano, kjer je bil urednik »Slovenskega Naročja«. Po prevratu je bil v Mariboru tajnik podružnice »Jadranske banke« in nekaj časa tudi občinski svetnik. Pogreb bo v soboto, dne 10. t. m. ob 10 dopoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču pri Sv. Križu. Raini je imel dobro pero in dobro srce, pa je zadnja leta hiral za zavratno boleznijo, ki je izčrpala njegovo darovito življenje. Svetila mu večna luč, ženi in sinovom pa naše iskreno sožalje.

† Alojzij Bajc. V ljubljanski splošni bolnišnici je umrl gospod Alojzij Bajc, dentist-tehnik. Pokopali ga bodo v soboto ob pol 4 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč! Žalujući naše iskreno sožalje.

Ostale vesti

— Za zakupnike lovov in prodajalce divjačine. Na vprašanje neke banske uprave je ministristvo financ odredilo, da se mora plačevati 3% davek na poslovni promet tudi od divjačine, ki se prodaja za javno potrošnjo. Davek mora plačati zakupnik lova. Mesar ali trgovec, ki prodaja divjačino, mora obvestiti o nakupu davčno upravo in navesti točen naslov zakupnika lova, od katerega je divjačino kupil.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 30 objavljajo, da je prepovedano drž. pravdnitstvo v Zagrebu prodajati in razširjati št. 2 mesečnika »Hrvatska revija«, dalje brošuro pod naslovom »Ko-

rizmena (postna) poslanica« od dr. Josipa Srebrniča in priloge k »Božičnici za leto 1934«. Revija, brošura in priloga so bile tiskane v Zagrebu.

— Znižana kazen. Orožniški podnarednik v Belgradu Mihajlo Popara je pred časom, milee, da strelja razbojnika Mitroviča, ustrelil zarobčena Vlada Stojanoviča in Olgo Blianki. Zato je bil obsojen na osem mesecev zapora in na izgubo državne službe. Veliko vojaško sodišče pa mu je sedaj znižalo kazen na pet mesecev zapora brez izgube državne službe.

— Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju vzemi na tešče kozarec naravnega »Franz-Josef«-greničice. — Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef«-voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo.

— Ciganska zgodba iz južnih krajev. Pred sodiščem v Sremski Mitrovici sta te dni sedela na zatožni klopi bivši ciganski knez 74 letni Jovan Aleksandrovič iz Mitrovice in 34 letni Gjura Nikolič, nazvan tudi ciganski grof. Uboga cigana nista vedela, kako bi najlažje prišla do denarja. Tedaj je knez Aleksandrovič prišel na idejo, ki je obetala denar. Spomnil se je bogatega kmeta Save Hadžića iz Gaboša, ki bi rad še bolj obogatel in je vedno sanjal o tozadevnih idejah. K njemu sta se napotila oba obtožena in ga presenetila s svojim predlogom; pokazala sta mu stroj, ki »delal« metulje, iz katerega je molel res pravi metulj. Da bi ga še bolj prepričala, so šli vsi skupaj menjat stotak, ki svedea ni bil ponarejen, v bližnjo trgovino. Hadžić je res šel na led. Dejala sta mu, naj plača 4500 Din, za kar bo dobil čez nekaj dni 50.000 Din Ravno tako sta naplehala še nekoga drugega kmeta, ki jima je dal naprej 2500 Din. Prevara je svedea prišla na dan in cigana sta morala pod ključ. Pred sodiščem se je Aleksandrovič zagovarjal takole: »Slavno sodišče! Po mojem zakonu in mojem okusu nisem kriv. Hadžić je hotel s ponarejenjem denarja prevariti celo državo. jaz pa sem hotel samo njega. Hotel je biti bogat, zakaj mu ne bi malo pomagali.« Aleksandrovič je dobil 18 mesecev, Nikolič pa 8 mesecev strogega zapora.

— Naiven trik. Dobro zvijačo si je danes težko izmisliti, pa se še ta ne posreči zmerom. Da bi se pa posrečil tak naiven trik, kakor si ga je te dni izmislil kmet Stojadin Račić iz vasi Globodera pri Krusevcu, pa nihče ne more pričakovati. K Račiću je prišel njegov prijatelj Dimitrij Topličanin. Račić ga je počastil z žganjem, najprej s toplim, potem pa s hladnim in ga pridržal tudi na večerji. Dimitrij je pil žganje kakor besen in je kmalu podlegel njegovim uplivom. Tega je Račić čakal. Ko je videl, da mu prijatelj trdno spi, si je namazal roke s krvjo zaklanega kozlička in odšel k Dimitrijevi ženi Njegosavi. Tej je dejal, da je pravkar ubil njenega moža in zahteval, naj mu da ves denar, sicer bo ubil še njo. Njegosava je menila, da se Račić šali, toda, ko je videla krvave roke in revolver, je mislila, da gre zares in mu je izročila 1500 Din. V strahu je prežvela noč in objokovala moža, ki je tako nesrečno končal svoje življenje. Na njeno začudenje pa se je zjutraj mož vrnil domov povsem zdrav in nepoškodovan. Svedea mu je žena takoj povedala, kaj se medtem zgodilo. Naka sta šla oba takoj k orožniškim, ki so Račića aretirali in mu zaplenili prislepjen denar. Račić noče priznati svojega nedelnega dejanja in trdi enkrat, da si je denar prislužil v Vrnjački Banji, drugič pa trdi, da mu je ta denar dala Njegosava kot predujem, če ubije njenega moža.

— Pri načrtovanju k maslobo. protimu, sladkosečnosti izboljšave naravnega »Franz-Josef«-greničice delovanje žlečca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Jugoslovanska knjigarna

Hitri računar. Dober in zanesljiv pripomoček za hiter in točen preračun obresti, diskontov, provizij, popustov, doklad, kalkulacij, dalje za različna množenja in razdelitev letnih obresti, najemnin, plač po mesecih in letih. Uredil in sestavil Lovro Novak, Ljubljana 1932. Hitri računar je sestavljen iz samih računskih ključev. Vsak ključ je tiskan na posebni strani in natančno označen za kateri odstotek je uporabljen. Z uspehom ga bodo rabili državni, mestni oziroma občinski uradniki, trgovci, hranilnice in banke in tudi privatniki, ki imajo večkrat opravila z različnimi obračuni. Ko boš enkrat poznal sestavo in način računov tega »Računarja« v vseh podrobnostih, ti ne bodo delali razni računski izvlečki bank in hranilnic, trgovske bilance, diskonti in obresti nikakih pregledov. Delo se bo izvršilo v najkrajšem času točno in brez dolgega preračunavanja. Knjiza obsega 253 strani in stane nevez. 60 Din. Naročiš jo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Tujiški promet na Jezerskem

Jezersko, 4. februarja.

Po pravici piše R. Badiura v svoji zanimivi brošuri »Zimski vodnik po Sloveniji«, da je Jezersko »značilen zgled, kako malo smo se potrudili, da bi bolje spoznali svojo lastno deželo v tujkoprometnem, specialno zimskospornem oziru in to celo v neposredni bližini... Jezersko je Ljubljani in Zagrebu najbližje in najvišje slovensko alpsko letovišče, slikovito lepa gorska vas, raztresena, po prostrani, lepo zavetni zdravi ravni med sličnimi nebotičniki osrednjih Kamniških Alp in Karavank. Malokdaj megal čist gorski zrak. Sijajna insolacija. Zdrave vode. Velikostna okolica, idealno smuško vežbališče za novince, ki mu ga ni zlepa para v tej bližini Ljubljane z ozirom na obsežnost, slikovitost in ugodne, zanesljive snežne prilike.« Tako Badiura. In da ne bo kdo mislil, da se je pisec moti, ko toži nad malobrižnostjo, naj povemo, da že skoro dva meseca na to »idealno smuško vežbališče, ki mu ga ni zlepa para«, ne vozi avtobus in tudi tisti, ki so na tem neposredno zainteresirani, se ne zmenijo, da bi poskrbeli za redno avtobusno zvezo. Ne mislim tu vračati krivdo na avtobusno podjetje — čeprav bi morebiti z malo večjim trudom tudi ono lahko nekoliko pripomoglo do bo š zveze, saj je bil na pr. 10. januarja na Jezerskem mali Jerasov luksuzni avto prav pri hotelu Kazino in bi težko voz lažje pregalil sneg, pa bi se dalo avtopodjetju oprostiti, da se na tako slabi poti voz preveč kvari in pri napeti nezorani poti res le preveč bencina porabi. Toda kje so pa tisti zainteresirani, ki imajo pripravljene tujske sobe, pa po par konj v hlevu, ki bi z malim trudom cestno parkirali zorali in če bi nazadnje občina v ta namen plačala par voznikom, da bi dobro predrli pot, bi menda tuji že toliko pustili v občini, da bi se to splačalo. Pa do danes nisem čital ene pritožbe v tem oziru in če bi me danes občinski predstojnik ne vprašal, če sem se jaz res »otil« pri oblasti radi začasnega ukinitve avtobusne vožnje na Jezersko in bi mi jaz ne odgovoril, da ni moja navada s tajnimi dopisi »e priloževati, ampak bom to storil javno v časopisu, bi morebiti še danes malokdo vedel, da avtobus že vso to zimo ne vozi na to »Ljubljani in Zagrebu najbližje in najvišje alpsko letovišče in idealno smuško vežbališče, ki mu v tej bližini Ljubljane ni zlepa para«. Bodi omenjeno, da so se za božične praznike prijavljali tuji iz zelo oddaljenih krajev, a saj ko so prišli samo do Kranja, dalje pa je vsakega minulo veselje, da bi se peljal v odprtem vozu pet ur daleč in to še za isto ceno, kot je predpisana za zaprt avtobus, ki se že itak mar-komu zdi previsoka (30 Din za 30 km, za smučarje polovična). Človek bi mislil, da se mora to že radi higijene nekaj ukreniti, kajti če pride tujec, ki bere v voznom redu, da vozi avtobus na Jezersko, do poštnega voznika, mu ta naobrzi ne bo razlagal, da v breg ne more hitro voziti, da bo vožnja trajala pet ur, škoda treh kovačev, in potem mora potnik, ki s sabo ni vzel obleke za tako vožnjo, med potjo stakniti najmanj kakšno prehladeno ali revmatizem. Samo malo dobre volje je treba. Vozniki radi sedaj vozijo za 60 Din na dan. Če jih preorje pet po trikrat, bo menda zadostovale in ne bo stalo več kot 900 Din. občina bo na zaslužila od tujskega prometa precej nad 9000 Din in tudi občanom bo menda všeč, če se bodo v Kranju zili v zaprtem avtobusu. V.Gostiha.

Železniki

Splošna zasnova je to zimo zajela vso dolino na polju prireditev, bodisi oderskih, bodisi ostalih kulturnih in sportnih. Le Tujsko prometno društvo deluje v polnem razmahu. Dokaz za to sta sledi prireditvi: Smučarska slalom tekma se je vršila 2. febr. kot zaključek smučarskega tečaja, ki ga je vodil g. Rupnik. Tekmovalo je 25 smučarjev. Proga je bila težka in je zahtevala vso spretnost. Prvo mesto je zasedel Linke (Skofja Loka) v času 1', 44". Drugo in tretje mesto si delita Fr. Kemperle in Berionceli. Sledi jima Rožič. Ostali so prišli na cilj po majhnem presledku. Prvi stitje so dobili plakete. — Druga šahovska simultanka je prinesla povsem drug rezultat. Izmed 15 partij je dobil g. mojster Rupnik 14 točk. Zmagajoč je odnesel to pot samo G. Thaler. — Sahisti pripravljajo turnir za prvenstvo Šeške doline. To sodelovanja pri širšem turnirju imajo pravico vsi sahisti. Prijavijo naj se pri g. Kollerju, brivcu v Železnikih. V ožjem turnirju pa bodo igrali samo oni, ki bodo pri širšem dosegli dovoljno število točk.

Komenda

Silno smo bili veseli električne razsvetljave, ki smo jo dobili leta 1932. Dale so nam jo KDE najprej iz Velenja, odkar pa je bila napeljava zvezana z napeljavo iz Završnice, jo dobivamo iz Završnice. Med staro šaro smo spravili petrolejske svetilke in likalnike z žarčim ogeljem, ki je s strupenim plinom ogrožalo zdravje pridnih žen in deklet, nabavili smo si radioaparate na elektriko. Zadržne čase pa moramo zopet večkrat privleči na dan stare petrolejske svetilke, kupiti petroleja, rabiti likalnike z žarčim ogeljem in žalostno stati pred radioaparatom, ki ne da nobenega glasu od sebe. Ze v januarju letos je bil električni tok trikrat ukiniten, najrajši zvečer okrog osmih, šele zjutraj je zopet posvetila elektrika. Dvakrat smo morali biti zjutraj v cerkvi skoraj v temi, ker so le slabo brle sveče po stenah, enkrat celo v nedeljo. V februarju smo bili pa tudi že dvakrat brez električne razsvetljave, 6. in 7. febr., sicer samo podnevi, a opoldne le ne moreš poslušati radia, uravnati ure, in likati se mora z žarčim ogeljem. Vprašamo KDE, zakaj je tolikokrat ukiniten električni tok pri nas in v okolici, Vodichah, Smedniku itd.? Ali je vselej zlobna roka kriva ali kaj drugega? Ali novi južni sneg? Sedaj ga ni, pa je elektrika ne sveti. Ali je kriva slaba napeljava ali kaj? Prosimo pojasnila.

Teharje pri Cel'u

Dva mrliča v eni hiši. V torek zjutraj je umrla dveletna hčerka posestnika Hrovata v Straži. V isti hiši pa je umrl v sredo ob 4 zjutraj najstarejši teharski faran Jožef Hrovat v starosti 93 let. Bil je še kljub starosti vedno čil in zdrav. Saj je še tudi vedno opravljal lažja kmetijska dela. Zanimivo je to, da je imel vse do zadnjega izvrsten vid, da je še vedno čital brez očal. Najprihujbejše čtivo mu je bil »Slovenski Gospodar«. O svojem življenju pa ni hotel nikdar veliko govoriti z mislijo, da ne bi sam sebe hvalil. Če ga je kdo vprašal o njegovi preteklosti, se je vedno izgovarjal, da nima dobrega spomina in da so še tudi drugi stari ljudje v fari. Pokojni je bil vsečasi odločen in zaveden katoličan v njegovi hiši je bilo mesto samo za križanske časopise in knjige. Bil je oče štirim sinovom, od katerih živi sedaj eden na Dunaju, eden v St. Petru pod Sv. Gorami, eden je posestnik pri Sv. Ani, a sin Franc je njegov naslednik na domu, ki je bil tudi več let prihujben župan bivše občine Sv. Lovrenc. Naj Ti bo po Tvojem trudnem življenju počitek sladak.

Naznanila

Liubljana

I Gledališki večer bo v Rokodelskem domu v nedeljo 11. februarja. Na sporedu je spevno-igra »Melodični zakon«, potem predstava burka »V civilu«, v režiji g. J. Novaka, razni kipeletit itd. Predprodaja vstopnic je v soboto od 6—8 in v nedeljo od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Pričetek je v nedeljo zvečer ob 7.

I Koncert Novosadskega ženskega glasbenega združenja bo drevi ob 20 v dvorani Filharmonične družbe. Dolžnost naša je, da pozdravimo članice odličnega pevskega društva zvečer na njihovem koncertu v Filharmonični dvorani. Zato pozivamo predvsem naše narodno žensstvo, pa tudi drugo občinstvo, da poseti koncert, za katerega je še dovolj sedežev vseh vrst in cen na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

I O »novih najdbah in dognanjih na Olševci« predava drevi ob 18 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi g. prof. S. Brodar iz Celja.

I Nočno službo imajo lekarne: mr. Lenšek, Resljeva cesta; mr. Bohinec dd., Rimska c. 24, in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41.

Celje

c Pevsko društvo »Celjski Zvon« bo priredilo svoj I. koncert v nedeljo, dne 18. febr. ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice.

nice v Celju. Na koncertu boste slišali novejšje pesmi naših skladateljev: Adamiča, Kreka, Vodopivca in Puša. Po odmoru pa boste čuli Sattnerjevo »Jeffetovo priseg«, skladbo za zbor, soli in orkester. Koncert bo popoldne zjutraj, da se ga bo lahko udeležil tudi vsakdo iz okolice.

c Krožek mestnih uslužbencev in upokojencev v Celju bo imel v nedeljo, dne 11. t. m. ob pol 9 dopoldne v sejni dvorani na mestnem magistratu redni letni občni zbor združen s praznjo krožkovga 10-letnega obstoja.

c Združenje sedlarjev, tapetarjev in sorodnih strokov v Celju bo imelo redni letni občni zbor dne 25. t. m. ob 8 zjutraj v hotelu Pošta.

c Predavanje g. prof. Janka Maklarja »Iz domačih in tujih govor.« ki ga priredi smučarsko-turistični odsek SK Jugoslavije v ponedeljek, dne 12. t. m. v Domu v Samostanski ulici.

Maribor

m »Kovačev študent« se urizori v nedeljo ob 4 popoldne v dvorani na Aleksandrovi c. 6. Prireja Slov. pevsko društvo »Maribor«.

Drugi kraji

Novo mesto. Krajevni odbor Idranske stráže ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 11. t. m. ob pol 10 dopoldne v mestni občinski posvetovalnici. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva!

Senovo. Dramatični odsek pevskega društva »Prohuda« uprizaro v nedeljo, 11. t. m. ob 3 popoldne predpustno burko »Potegavščina«.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Petek, 9. februarja: ob 15 »Praznik cvetočih češenj«. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din.

Dijaska predstava.

Sobota, 10. februarja: »Charleyeva teta«. Premijera. Izven.

Nedelja, 11. februarja: ob 15: »Karijera kancelista Vincika«. Izven. Znižane cene.

Ob 20: »Charleyeva teta«. Izven.

Opera

Začetek ob 20.

Petek, 9. februarja: zaprto.

Sobota, 10. februarja: »Nižava«. Red A.

Nedelja, 11. februarja: ob 15: »Tičar«. Izven.

Znižane cene.

Ob 20: »Ples v Savojcu«. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 9. februarja: zaprto.

Sobota, 10. februarja ob 20: »Okence«. Predstava za Zdrženje nar. strok. org.

Nedelja, 11. februarja ob 15: »Orlov«. Gostuje tenorist Ivan Gorsky. Globoko znižane cene. Začniti.

Ob 20: »Gospodična«. Premijera. Red A.

Poizvedovanja

Zatekel se je pes volčje pasme, dobi se v Florjanski ulici 43.

Tolovaji so zavladali v ječi

Tipična amerikanada

Poročali smo že o kaj čudnih razmerah v newyorški ječi, ki je nastanjena na otoku Welfare Island (dobrodelni otok). Zdaj nam je prispelo podrobnejše poročilo, ki ga priobčimo, da bi naši bralci po njem spoznali, kako čudne so razmere v Ameriki. Otok Welfare Island leži komaj 1000 metrov, to je komaj en kilometer daleč od New Yorka. Kljub temu so v veliki ječi, ki je nastanjena na njem, zavladali jetniki sami, to je najhujši tolovaji.

Novi župan New Yorka La Guardia je kmalu po svojem nastopu poslal v ječo posebnega nadzornika, nekakega socialnega ministra, oziroma poročevalca. Za to je bil izbran Mac Cornick. Ta je zasačil ravnatelja in drugo uradništvo ječe v najintimnejši družbi s tolovaji, ki so bili tamkaj zaprti. Edino priznani tolovaji in nasilneži so uživali vsemogoče ugodnosti, medtem ko so manjši zločinci trpeli. Tolovaji so imeli lepe sobe, stregli so jim služabniki. Sobe so bile okrašene s perzijskimi tapeti, njihova hrana je bila izvrstna in po kosilu so se zabavali ob prijetnih zvokih radia. Imeli so celo morfij in heroin in za postrežnike so bili v ženske preoblečeni jetniki. Z ostalim svetom so bili v stiku s pomočjo golobov, ki so prenašali pisma. Tolovaje je vodil Joji Rao, ki je znan med najhujšimi gangsterji v New Yorku. On je bil pravi glavar v ječi in njemu se je pokoril ravnatelj z vsem uradniškim osebjem. Službo njegovega adjutanta je opravljal Eddie Cleary, znan kot tihotapec alkohola. Tudi adjutant je imel seveda krasno sobo. V njej je bila celo hladilna omara, kjer je imel shranjene jedi in tudi morfij. Imel je posebneja

čuva. Taki gostje, kakor je bil Eddie Cleary in ki so imeli dosti denarja, so si lahko izbrali med uslužbenci in jetniki posebne sluga. K njim so lahko prihajali tudi na obisk od zunaj. Ko je nadzorstvena komisija odprla vrata Raosove celice, ga je našla pred zrcalom, kjer se je bril. Na postelji je ležal krasen temnordeč kopalni plašč. Poleg nje ga spodnje perilo iz najfinejšega platna. Na toaletni mizi so bile kristalne steklenice, polne raznih parfemov, malo bolj vstran 14 škatel pudra. Čevlji so bili seveda natakneni na najmodernejša kopita. Na drugi mizi je stalo šest zabojev cigar. Skratka Joe Rao je živel v ječi kot velik gospod.

Se lepši prizor se je nudil nadzornikom v drugi celici. Pred njimi sta stali dve elegantni dami, ki sta se nazivali »Greta Garbo« in »Madame Butterfly«. Ko so jih nadzorniki malo potipali, se je pokazalo, da sta to dva moška!

Najhujši tolovaji so si torej znali urediti življenje v ječi prav velikomestno. Oni so delili denar in živila, ki so prihajala na upravo ječe. Tako so si na primer vselej pridržali maslo in mleko zase, med tem ko so ostali jetniki skoraj stradali. Če so bili ti bolni, se zanje nihče ni zmenil. Nasprotno so se tolovaji skoraj vedno zdravili v prijetnejšem oddelku za bolne.

Župan La Guardia je dal takoj odstraniti ravnatelja ječe Mac Cana, ki pride pred sodišče. Ker je La Guardia republikanec, je seveda tudi ta dogodek takoj uporabil za propagando za svojo stranko in izjavil časnika, da ga ta škandal ni prav za prav nič presenetil, ker je dobro vedel, kakšna je bila uprava v New Yorku pod demokracijo.

V državi Virginiji v Ameriki imajo res moderne ječe. Jetnikom se prav nič slabo ne godi. Pri kosilu na primer jim dala kratek čas celo jazzband

„Domačinom Konga darujem svoje srce“

Nadškof Dellepiane, apostolski delegat Belgijskega Konga, ki je dne 5. oktobra zapustil svojo misijonsko domovino, se je po svojem obisku v Belgiji pri tamošnjem kralju mudil tudi v Rimu, kjer je navdušeno pripovedoval o razmerah v svojem misijonu:

»Z zadovoljstvom lahko gledam na svoje triletno delovanje v Belgijskem Kongu. Ta ogromna dežela v centralni Afriki je sredi silnega razvoja in napredka, o katerem nima skoro nihče v Evropi pravega pojma.

Katoliški misijonarji so razumeli znamenje časa in vodijo duše v silni množini k veri. Cerkev je lahko s pravico ponosna na legije misijonarjev, misijonskih bratov in sester, ki delujejo tam ob Kongu in se na res arčen način drug drugega dopolnjujejo. Pri tem pa zaslužijo seveda posebno hvalo tudi apostolski vikariji in prefekti. Belgijske oblasti našega dela ne ovirajo, celo nasprotno, dobrohotno ga podpirajo. Belgija je ena izmed onih redkih držav, ki kaže zelo mnogo razumevanja za zdrav razvoj misijonstva.

Vrlim domačinom Konga sem daroval in dam vam vse svoje srce! Obiskal sem vse misijonske

postaje svojega področja; moja potovanja so bila nepretrgana vrsta triumfov, ki sem jih doživel od svojih ljubih vernikov. Dobri domačini se niso strahili večdnevne poti, da so prišli na smer mojega potovanja. Vseprisod so kazali prekipevalne veselje in srečo, da vidijo onega, »ki nosi postavbo papeža«, »velikega poglavarja«.

V svojem triletnem bivanju v Kongu lahko beležim dva vrhunca: škofovsko konferenco na koncu oktobra 1932 v Leopoldvillu in evharistični kongres v Kisantu v avgustu preteklega leta. Konferenca mi je dala najlepši dokaz o strnjivosti in enotnosti Cerkev ob Kongu. Pri kongresu pa me je do solz ganila globoka prepričana vera mladih krščanskih občin v osrčju Afrike. To novo krščansko kraljestvo ob Kongu šteje trenutno en milijon katoličanov, vsakoletna spreobrnjenja pa gredo v stotine.

»Justi,« zakliče gospa iz postelje. »Oskubite gosko, toda požurite se, da jo potem lahko pripravim.«

»Brez skrbi, gospa. goska bo zlezla prej iz perja, kakor vi.«

Vsako leto prinesejo v Vatikan v prvih dneh leta po dve krasni jagugeti, ki so ju prej blagoslovili na grobu svete Neže

Daladierjeva vlada se je na demonstracije, ki so bile napovedane za torek, prav velikopotezno pripravila. Na podobi vidimo, kako peljejo strojne puške pred neko javno poslopje. V kotu novi policijski prelekt Bonnetoy-Sibour, Chiappov naslednik

Revolucija v gramofonski industriji

Mesto gramofonske plošče - film

Na pariškem trgu se je prikazal nov izum, ki je v zvezi s tehniko zvočnega kinematografa. To je gramofon s filmom in staničnine namesto dosedanjih plošč. Namesto membrane oddajajo glasove radio-elektronke na isti način kakor pri zvočnem filmu. Novi gramofon bo nedvomno kmalu izpodrinil dosedanje aparate. Tovarne in trgovci bodo veliko izgubili, če ne bodo pravočasno razprodali sedanje zaloge po znižanih cenah. Plošče s premično podlogo nadomeščata dve vretenci: film iz staničnine se odvijja in navija kakor trak pri pisalnem stroju. Fotoelektrična stanica sledi filmu in spremeni na njem zabeležene sence v električno strujo, oziroma zvočne tresljaje in glasove. Novi

gramofon je boljši kakor stari, ker omogoči nepretrgano izvajanje oper, simfonij in sl. Poprej smo morali vsakih pet minut zamenjati ploščo, kar je motilo vtis. Zdaj zadostuje eno vretence zvočnega filma za eno uro glasbe. Trak je tudi močnejši kakor plošča: lahko se predvaja do 20 tisočkrat in se nič ne obrabi. Če bi se trak strgal, bo lahko zalepil poškodbo z navadnim filmskim klejem. Na ta način bomo tudi lahko krajšali film. Nepotreben kos se lahko izstriže, ter bo klej zedinil oba kosa filma. Filmski gramofon bo tudi letos lahko služil za narekovanje pisem, ki jih bo potem pretipkala strojeписка, za zapisovanje govorov ali recitacij. Čisti, nepopisani film bo zabeležil vse, kar se bo narekovalo v zvočnik.

Bela hiša - paradiž znamk

O predsedniku Združenih držav Rooseveltu je znano, da rad zbira znamke. Ze sedem let se bavi s tem poslom. Ima že krasno zbirko znamk iz vsega sveta. Se posebno se Roosevelt zanima za novejšje znamke. Njemu se seveda to lahko. Vsak dan prejme okoli 8000 pisem iz vsega sveta. Mnogi že vedo za to njegovo strast in mu nalašč pošiljajo vse mogoče vrste znamk. Vsi tajniki in uradniki pazijo, da pridejo najlepše znamke v zbirko gosp. predsednika. Zato pravijo tudi, da je Bela hiša postala paradiž znamk.

Velikanski bivol

Iz mesta Berkeley poročajo, da so slučajno v bližini Mac Arthurja našli lobanjo bizona iz plejstocena; lobanja je velikanska. Široka je pol metra in nosi nad poldrugi meter dolge rogove. Konici rogov sta druga od druge oddaljeni kaka dva metra. Izvedenci sodijo, da je bil ta velikanski bivol tako velik kakor slon. Dozdaj so te vrste okostja našli prav malo. Zato sodijo, da ta žival ni bila bogve kako pogostna. Bivol te vrste je živel z ameriškim slonom in z drugimi velikanskimi živalmi, ki so nenadoma zginile s sveta v začetku terciarne dobe.

Naitežji diamant na svetu

V Južni Afriki je neki Jonker, revež, ki je že več let iskal diamante, našel diamant, ki tehta 725 karatov. Seveda so se takoj oglasili bogataši in mu stavili krasne ponudbe. Končno ga je prodal za 30 milijonov dinarjev. Doslej je bil diamant »culinan« še težji, toda v zadnjem času je razpadel na več kosov

Zamorci zgled našim sportnikom

Pred nekaj leti so prišli k apostolskemu vikariju v Surinamu odposlanci v notranosti živečih »pragozdnih zamorcev« s prošnjo, da bi jim poslal duhovnika, ki bi jih poučil v sveti veri. Ko so jih nizozemski redemptoristi spreobrnil, so si novi verniki ustanovili lastno vas »Ligvori« s cerkvijo, šolo in s stanovanjem za učitelja. O njihovem res katoliškem življenju, ki vlada pri njih, poroča p. Westmann nekatere ganljive posameznosti:

»Prebivalci vasi Ligvori ne postavljajo svoje luči pod mernik. Pokažejo se kot katoličani pri delu in pri igri. Tako se je neko nedeljo vršila nogometna tekma z nevarnim nasprotnikom. Kljub veliki vročini so igrali z vso silo in vnemo. Eden izmed igralcev je pravkar napravil krasen strel. Vsi gledalci so začeli navdušeno ploskati in vzvikati. Tedaj je nenadoma začel zvoniti zvonček iz cerkve »angel Gospodove. Viharno vrvenje je zamrlo — gledalci so se prekrizali. In igralci? Bili so prav v sredi kritičnega trenotka in končni uspeh je zaviseal od tega. Toda vse je nenadoma zaostalo in sredi igrišča so obstali igralci in molili s sklonjenimi glavami opoldansko molitev...«

Misijonar po pravici sprašuje: Koliko nogometsev na svetu bi posnemalo uboge pragozdne zamorce?

Svedski kralj Gustav je na poti skozi Berlin obiskal predsednika republike Hindenburga. Na sliki vidimo, kako ga pozdravljata drž. tajnik Meissner in Hindenburgov sin polkovnik Hindenburg

Doktor je pometal ulico

Češkoslovaška vlada je dala pobudo za sestavo statistike o brezposelnosti razumnikov na Češkoslovaškem. Državni statistični urad in socialni zavod sta prevzela to težko nalogo. Ne gre samo za to, da se ugotovi število razumnikov brez dela, temveč tudi, koliko inteligentov ima samo začasno službo. Kako velika je stiska inteligence, kažejo razni dogodki: Neki trgovec v Pragi je razpisal mesto šoferja. Na njegovo ponudbo se je oglasilo 106 prosilcev, med temi je bilo 8 doktorjev in 4 abiturienti srednje šole. Akademiki se potegujejo tudi za mesta blaginikov v gledališčih in kinematografih, pri cestni železnici in policiji. Nedavno so pred neko praško lekarno ugledali doktorja kemije, ki je pometal ulico. Doktor je danes našel službo v nekem laboratoriju. Statistični urad in socialni zavod bosta razposlala na vse abituriente, ki so končali študije v l. 1923—1933 vprašalno pismo. Sedaj gre za to, da najdejo njihove naslove. To delo bo trajalo dva meseca. Dva druga meseca bosta še potrebna za pregled poslanih podatkov. Vlada je dala na razpolago 20.000 čeških kron. Zaenkrat bodo preiskali položaj v Chrudimu, Plznu in Brnu.

»Čujte, gospod, pipe ne prenašam.«
»Potem pa ne smete kaditi.«

Sport

Delo jugoslovanskega olimpijskega odbora

Seji upravnega odbora je prisostvoval odposlanec ministrstva za telesno vzgojo naroda. Stvarna razprava o važnih vprašanjih olimpijskega odbora za bodoče delo.

V sredo se je vršila seja upravnega odbora, na kateri je zastopal zadržanega ministra g. dr. Hanžeka šef splošnega oddelka pri ministrstvu za telesno vzgojo naroda, g. prof. Milan Petrovič. Poleg predsednika gosp. dr. Stefana Hadžija so bili navzoči tudi člani izvršilnega odbora in delegati posameznih sportnih zvez.

Poročilo o delu v preteklem letu, ki se je sukalo v glavnem okoli organizacije olimpijskega dne, propagande in smernic, kako zbrati finančna sredstva, se je vzel na znanje, kakor tudi poročilo o stanju blaginje.

Nato se je vršila razprava o olimpijskem dnevu v tekočem letu, ki je določen po gosp. ministru za telesno vzgojo naroda za 10. junij. Predvsem bi bilo potrebno razčistiti organizacijo v vseh večjih mestih, a tem v zvezi pa je potreben en brezplačen vojni listek za upravo. Pregledani so načrti za znake in kolajne, izvedba pa je prepustena izvršilnemu odboru. Nadaljna razširitev propagande za olimpijsko idejo je zamišljena potom »Srednješolskega olimpijskega dne«, za katerega je že napravljen načrt; podvzeti bo treba samo potrebne korake, da se uresniči.

Glede XI. olimpijskega dne napravljeni proračuni za stroške tekmovalcev, ki so proračunjeni na 3-4000 Din za osebo, vse na bazi današnjega tečaja. Določeno je v glavnem število tekmovalcev v posameznih panogah, zainteresirani so se sporti, ki pri nas še niso bili zastopani na olimpijadah. Predložena so pravila za »Moderni petotboj« in izvršen je tudi posel, kar se tiče razpečevanja službenega glasila »Correspondance Olympique«, katero izdaja odbor za organizacijo XI. olimpijade v Berlinu.

Odposlanec g. ministra za telesno vzgojo naroda je zasledoval z velikim interesom celo razpravo ter je na koncu tudi sam dal več važnih nasvetov z ozirom na zbiranje sredstev in dela med srednješolsko mladino. Sklenilo se je, da se v tej smeri podvzamejo potrebni koraki za realizacijo te ideje.

Na leti seji je bil sprejet kot novi član: Jugoslovanska zveza ženskih sportov, ki se je nedavno konstituirala.

Končno je predsednik dr. Stefan Hadži prečital pismo g. ministra dr. Hanžeka, ki se je s konkretnimi vprašanji obrnil na jugoslovanski olimpijski odbor v najvažnejših zadevah naše udeležbe na XI. olimpijadi, na katere so bo odgovorilo, ko se zbere potrebni podatki in ki so se medtem že zatevali. Z zahvalo odposlanec g. ministra za telesno vzgojo naroda in vsem prisotnim, je zaključil dr. Hadži to važno sejo.

KAC (Celovec): Ilirija

Hokejska tekma jutri ob pol 16 in v nedeljo ob 10.

Jutri popoldne in v nedeljo dopoldne se vrši na dralski Ilirije mednarodna hokejska tekma. Nastopi letošnji državni prvak Avstrije KAC iz Celovca proti Iliriji. Moštvo gostov je doseglo v zadnjem času izredno lepe uspehe, tako, da ga lahko prištevamo med najboljše klube v Evropi. Letošnjo sezono je gostovalo moštvo tudi v Švic, kjer je vse nasprotnike premagalo in odpravilo tudi državnega prvaka Švice SK Davos z rezultatom 2 : 0. Proti Iliriji nastopi moštvo v najjačiji postavi. KAC je nastopil proti Iliriji že dvakrat in dosegel rezultate 14 : 0 in 14 : 1.

Tudi Ilirija se je za obe tekmi dobro pripravila in upamo, da bo dosegla časten rezultat. Moštvo bo nastopilo v isti postavi kot proti Dunajčanom z izmenjavo drugega napada.

Ker vlada za obe tekmi veliko zanimanje, bosta poslovali dve blaginji ter so cene sledeče: za mladino, diake in člani kluba stoječa 6 Din, za nečlane 10 Din, sedeži 15 Din. Sezonske vstopnice v soboto od 12 do 17 ne veljajo.

Nadaljevanje nogometnega turnirja za Zimski pokal

V nedeljo 11. t. m. nastopita na igrišču Hermesa zopet dva para: ob 14 Hermes — ljubljanski Korotan, ob 15.30 pa Svoboda Vič — Disk. Ker se tekmovalci v skupinah bližajo zaključku, bosta tekmi prav gotovo zanimivi. Hermes se bo moral potruditi, če bo hotel obdržati vodeče mesto v svoji skupini, med tem ko bo imel Disk s Svobodo prav gotovo težak posel.

Za zimsko nogom. tekmovalce je daroval župan g. dr. Puc krasen pokal, ki bo v najkrajšem času v izložitvi.

Stalna smuča šola v naših Alpah

Velik razmah smučarskega pokreta stavlja vedno nove in večje zahteve. Naloge, ki so si jih postavili razni klubi in društva v tem pravcu, dati belemu sportu vse možnosti do popolnega razvoja, so se izkazale kot izredno hvaležne. Z vsega priznanja vredno uvidenostjo Slovenskega planinskega društva, ki je odprlo zimski alpinisti na stečaj vrata svojih planinskih domov, smo dobili obnem nove postojanke in priznanja smučarskih predelov.

Ze preteklo leto je bila v polnem obratu koča na planini Na Kraju, last agilne Bohinjske podružnice SPD, ki se je s svojo okolico in krasnimi smučišči, na mah priljubila pri vseh posetnikih. Z letošnjo zimsko sezono smo dobili nov velik planinski hotel na Pokljuki, ki s svojim komfortom zadovolji še tako razvajenega inozemca. Ravno za Božič je za turistovski klub Skala odprl na planini Vogel svoj novi dom. — Nismo še mnogo čuli o tem predelu naših planin, vendar ocene, ki so jih razstrosili dosežani obiskovalci Vogla, govorijo v samih superlativih, tako, da je s tem upravičena trditev, da je z otvoritvijo Skalaškega doma odprto tudi naš jugoslovanski »Arlberg«. Niso pa samo izredni smučarski tereni, ki odlikujejo to postojanko, razgled, ki se nudi iz doma na ves vneč naših Alp, prevzame gledalca z vsa silo. — Pred njim leži čarobno kraljestvo Zlatotica. Vrt triglavskih belih žen, katerega še vedno tako ponosno čuva očež Triglav, se bohotno razprostira na zapadu. Tajinstvena Pokljuka, s svojimi tisočletnimi gozdovi, eliči umetno vezani prepregi. Karavank, Savinjske Alpe, skupina Ratitovca in Črne prsti, vse sili v ospredje. Pred nogami pa leži Bohinjsko jezero v svojem zimskem plašču. Pogled hiti naprej po Bohinjski dolini, daleč tam nad Bledom se bistrijo iztrane meglice. In vedno znova hiti

pogled po tej bogati panorami, ne more se nasititi krasot, ki jih je Vsemogočni tako na mah natresel na okrog.

V sredi tega raja na planini Vogel smo dobili pa še novo pridobitev. TK Skala vzdržuje v svojem domu stalno smuča šolo, pod vodstvom znanega športnika Roberta Kumpa. Stalne take šole doslej pri nas še nismo imeli, poznaio jih pa v Tirolah in v Švici, kjer vzgojijo vsako leto nove armade dobrih smučarjev. Prednost take šole je pa tudi, da ni potreba predhodne prijave, vsak kdor se odloči za Vogel lahko vsaki vsak čas in vedno v šolo, kjer bo gotovo pridobil novega znanja, tako, da mu smučanje postane res kos življenja, ki nam zapusti najlepše utise in doživlja.

Mednarodne smučske tekme za prvenstvo Poljske v Zakopanih

Letošnje smučarske tekme v Poljski, ki so 15. bodo po svoji pompatnosti prekašale vse dosedanje. Pokroviteljstvo tekem je prevzel predsednik republike prof. Ignac Moscicki, ter maršal Jozef Piłsudski, smučarska zveza pa slavi letos petnajstletnico svojega obstoja.

V Zakopane so prispele množične reprezentance vseh poljskih smučarskih klubov z vsemi najboljšimi smučarji; močno so zastopani tudi inozemci, zlasti Čehoslovaki in Jugoslovani. Program tekmovalni je zelo bogat, tako da bo to pravi miting v vseh smučarskih konkurencah.

Tekme so se pričele včeraj s smukom dam in gospodov. Danes se vrši slalom za gospode v otvorenih konkurencah kakor tudi kombinacija tekma v smuku. Tretji dan, to je jutri, se vrši klasični tek na 18 km kot samostojna panoga kakor tudi za kombinacijo. V nedeljo bodo skoki za kombinacijo in solo skoki. Prvak v kombinaciji dobi naslov »Prvak Poljske za leto 1934«. Peti dan (12. februarja) se bo vršil tek na 50 km za naslov zveznega prvaka. V torek bodo mednarodne štafete na 5 krat 10 km.

O sestavi naše reprezentance, ki je odpotovala v noči na torek, smo poročali v naši torkovi številki.

Medklubske skakalne tekme v Celju

Za medklubske skakalne tekme za prvenstvo Celja, katere bodo v nedeljo ob 14 na dr. Kugyevi skakalnici v Liscach pri Celju, je prijaviteljen precejšnje število naših dobrih skakačev. Za naslov prvaka Celja v smučskih skokih bodo nastopili ljubljanski, mariborski, celjski in ptujski skakači, pričakovati je pa tudi iznenadenja iz na bližje okolice. Izven konkurence so se prijavi do sedaj tekmovalci iz Gradca, med njimi nekaj, ki smo jih imeli priliko občudovati lani. Skakalnica je v dobrem stanju in se obeta vsestranski uspeh. Razdelitev daril bo ob 18 v restavraciji Petriček v Liscach.

Smučarske tekme AZ

Skoro 40 slovenskih katoliških akademikov nas je bilo v ponedeljek in torek na Rakitni. Snežne razmere niso bile najugodnejše, zato pa smo imeli solca in zabave dovolj vsi tekmovalci in izletniki. Ze v soboto so šli nekateri na Rakitno, da vse pripravijo za tekme ter označijo progo in predvsem njihova zasluga je, da je poteklo vse v najlepšem redu. Proge niso bile dolge, vendar napore, z visinskimi razlikami 200—500 m. Sneg je bil deloma skorjast, deloma zleden, a zopet prišče, kjer je proga vodila skozi gozd. Tekmovalo je 20 akademikov in 6 akademikaric.

Rezultati: V smuku (1 km, višinska razlika 200 metrov): Počučnik Boris (Danica) 2,06 min. Dolenc Karel (Danica). V teklu na 10 km: Kržič Jelko (Zarja) 1,06.15. Kovatič Milan (Zarja). V teklu na 5 km (začetniki): Zebot Franček (Zarja) 36.45, Mačen Jože (Danica) 39.25. V teklu na 2 km (začetnice): Grafenauer Marija (izven konkurence), Počučnik Ljilja (Savica). V skokih Dolenc Karel (Danica), Faganel Karel (Danica). V slalomu Počučnik Boris (Danica) 1,10, Dolenc Karel (Danica). V kombinaciji: Počučnik Boris (Danica), Dolenc Karel (Danica).

Zmagala je »Danica« nad »Zarjo« s 30:20 točkami. — Po končanih tekmah je predsednik Akademskih zvez tov. Casar razglasil izid tekem in razdelil nagrade AZ. Posebe je »Danica« obdarovala svojega prvaka.

Mnogo so pripomočle k lepemu uspehu trdke, ki so darovale lepa darila za zmagovalce: Jugoslovanska knjižarna (knjižice: Bratje Karamazovi), Družba sv. Mohorja (Pitamic: Država). Nova založba (tri knjižice), Tiskarna sv. Cirila (tri knjižice). Trgovina J. Gorec (smučarske palice), Drogeriji Kanc (toaletne potrebščine).

Tekme odbornikov MSK ter ostalih smučarjev nad 30 let priredel tekmovalci Mariborskega smučarskega kluba ob priliki njihove smučarske prireditve: lova na lisico na Pesku Dolžina proge bo 3 km ter bo izbrana tako, da jo bodo lahko prekrmarili tudi najzdržljivejši smučarji. Vsi tekmovalci bodo nagradjeni s krasnimi darili. Prijave sprejema g. Pinterič (trgovina Rosina, Veltrinska ulica). Prijavnina znaša 15 Din. Funkcije vršijo pri tej tekmi tekmovalci: Vodenik, Pinterič, Ivčič, Pobežin, Škapin, Ferenčak in Tavtar.

Naši table tenis igralci v Gradcu. Danes se bo vršil v Gradcu table tenis dvomatch Graz : Ljubljana. Ljubljanska reprezentanca je ob enem prva jugoslovanska mestna reprezentanca, ki gostuje v inozemstvu. Barve Ljubljane bosta zastopala naša mednarodna tekmovalca Ilirijana gg. Denež in Nagy Ernest. Kot gost bo v reprezentanci sodeloval državni prvak Ladislav Heksner. V okviru dvomatcha se bo vršil tudi mednarodni turnir za prvenstvo avstrijskih alpskih dežel, pri katerem bodo sodelovali zgoraj imenovani. Našim zastopnikom želimo obilo uspeha.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

Smarje pod Ljubljano. Vreme jasno, mirno, brez meglice, na 40 cm staro podlago 15 cm pršica, smuka idealna, sankališče uporabno.

Telefonično poročilo z dne 8. febr. 1934 ob 7 zjutraj:

Pohorje dom, Mariborska koča: —7, mirno, jasno, pršič 90 cm, smuka idealna, sankališče idealno. — Ruška koča: —7, mirno, jasno, pršič 110 cm, smuka idealna, sankališče idealno. — Klopni vrh: —7, mirno, jasno, pršič 100 cm, smuka idealna. — Pesek: —7, mirno, jasno, pršič 110 cm, smuka idealna, skakalnica uporabna. — Senjorjev dom: —9, mirno, jasno, pršič 30 cm na podlagi 150 cm, smuka idealna. — Cinžat nad Falo: —8, mirno, jasno, pršič 80 cm, smuka idealna. — Sv. Lovrene na Pohorju: —8, mirno, jasno, 25 cm pršica na podlagi 80 cm, smuka idealna, skakalnica uporabna, cesta za sani ugodna. — Ribnica na Pohorju: —8, mirno, jasno, pršič 20 cm na podlagi 40 cm, smuka idealna, sankališče idealno, cesta za sani ugodna.

Gospodarstvo

Gostilničarji zborujejo

Maribor, 8. februarja.

Zveza gostilničarskih združenj za dravsko banovino je sklicala svoj 1. redni občni zbor v Maribor. Zborovanje, ki se je vršilo danes dopoldne, je nudilo sliko pravčnega gostilničarskega parlamenta, saj se ga je udeležilo 88 delegatov vseh gostilničarskih združenj iz Slovenije ter mnogo mariborskih in okoliških gostilničarjev. Zastopani sta bili celo združenje za Maribor-okolico ter svetlenarsko združenje, ki se še doslej nista včlanili v banovinsko zvezo.

Važnost današnjega zborovanja je še podčrtala navzočnost številnih predstavnikov in zastopnikov oblasti ter gospodarstev in tujkoprometnih ustanov. Mariborsko mestno občino je zastopal magistratni ravnatelj Rodošek, ljubljansko dr. Frelih; državno oblast podnačelnik Modrijan, zbornico za TOI dr. Koce, mariborsko tujkoprometno zvezo ravnatelj Loos, ljubljansko ravnatelj Pinter, zagrebško zvezo gostiln. združenj pa odbornika Bauman in Strukelj. Poleg tega so poslane pismene oziroma brozjavne pozdrave odlične osebnosti iz našega javnega in gospodarskega življenja.

Zborovanje je otvoril predsednik Zveze g. Majcen, nakar so sledili pozdravi, ki so jih izrekli za ljubljansko mesto dr. Frelih za mariborsko Rodošek, za obe tujkoprometni zvezi Loos in Pinter, za gospodarsko predstavništvo Oset, osobito pozornost pa so izzvale besede predstavnikov zbornice dr. Koceta, ki je v daljših izjavah ugotavljal potrebo in važnost naše gostilničarske in hotelske obrti ter navajal vse korake, ki jih je izvršila in še vrši zbornica v zaščito interesov te naše važne gospodarske panoge.

Po uradni pozdravi je povzel besedo predsednik Majcen ter podal v širšem obziru pregled delovanja zvezne uprave, iz katerega se je zrcalila slika splošnega stanja naše gostilničarske obrti, njenih potreb in zahtev. Prvo leto obstoja zveze pomeni v organizaciji gostilničarstva mogočen in odločen korak naprej. Najprej združuje mariborske in ljubljanske zveze v banovinsko organizacijo, nato združuje vseh banovinskih zvez v vsedržavno gostilničarsko zvezo v Belgradu ter učinkovit prvi vsedržavni kongres dne 26. septembra v prestolici. Nato ustanovitve hotelskega odseka v okviru Zveze, živahno udeleževanje uprave pri naših tujkoprometnih ustanovah ter končno intenzivno delo v obrambi gostilničarskih interesov, ki se zrcali: v pravilniku k obrtnemu zakonu glede gostiln. podjetij, ki jih bo razdelil na posamezne kategorije, v intervencijah pri banki upravi za podaljšanje policijske ure in omiljenje kazni v prizadevanju,

Poštna hranilnica v januarju

Število vlagateljev pri Poštni hranilnici je v januarju letno izredno naraslo: za 5.829 (v decembru samo 3.855). Sedaj znaša število vlagateljev že 270.344. Izredno so narasle tudi vloge: za 24.57 milij. Din, torej le malo manj kot v decembru: 27.45 milij. pa je treba vpoštevati, da velik del tega prirastka odpade na pripisane obresti. Sedaj znašajo hranilne vloge pri Poštni hranilnici že 588.7 milij. Din.

Tudi poštnoekvovni promet je narasel od 5.293.000 milij. v decembru na 5.567.4 milij. v januarju. Število računov se je povečalo za 177 na 23.571. Odstotek brezgotovinskega prometa se je izboljšal od 49.08 na 50.44%.

Pač pa izkazujejo znaten padec čekovne vloge: te so znašale konec decembra 1933 1.158.3 milij., konec januarja pa samo 1.064.4 milij. Din.

Obrestna mera

O znižanju obrestne mere piše v »Politika« g. N. D., da se je že v prvih dneh po novi ureditvi vprašan našega denarstva pokazalo, da se dajejo posojila izključno na realne vrednote in prvazredne garancije. Poleg tega bodo banke samo za prve tri mesece računalne, maksimirano obrestno mero. Po uredbi o maksimiranju obrestne mere (člen 7) je dovoljeno računati še 2%, če se posojilo ne vrne ob roku. Banke smatrajo, da je rok posojila trimesečni, torej menični rok. Če torej dolžnik ne plača v treh mesecih, se mu zaračunajo še 2% višje obresti, torej 14%. Zato je treba izdati avtentično tolačenje tega člena.

V zvezi s tem opozarjamo, da bo treba še mnogo drugih stvari v zadnjih uredbah avtentično tolačiti ter izdati potrebne pravilnike.

★

V zaščito franka. Zaradi odtoka zlata in napadov na frank je danes Banque de France zvišala diskont od 2.5% na 3%. Dosedanja obrestna mera 2.5% je bila v veljavi od 9. oktobra 1931.

Produkcija živega srebra je padla v Italiji od 858 ton v letu 1932 na 612 ton. Padle so nadalje tudi cene. Izvoz je znašal v prvih 11 mesecih lani 887.3 tone (1932 pa 731 ton) v vrednosti 14.18 (18.84) milij. lir.

Cestna signalizacija. Stalni odbor za cestni promet pri Zvezi narodov v Ženevi je podal svoje poročilo glede dela na mednarodni enotni cestni signalizaciji. Lozadveno konvencijo so ratificirale tele države: Španija, Monako, Portugal, Italija in Holandija. Podpisale pa so to konvencijo: Nemčija, Gdansk, Belgija, Danska, Francija, Madjarska, Luksemburg, Poljska, Švica, CSR, Turčija in Jugoslavija.

Borza

Dne 8. februarja 1934.

Denar

Neizpremenjena sta ostala le Berlin in Curih. Narasli so Amsterdam, Pariz in Praga, druge devize pa so popustile.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8.95—9.05, v Zagrebu je nadalje padel na 8.75, v Belgradu pa je bil zaključen po 8.85 in 8.84. — Grski boni so notirali v Zagrebu 35.50 do 36.50 (35.50), v Belgradu pa 35.50 do 36.

Ljubljana. Amsterdam 2300.40—2311.76, Berlin 1351.25—1362.05, Bruselj 796.07—800.01, Curih 1108.35—1113.85, London 176.75—178.35, Newyork 3519.39—3547.65, Pariz 225.18—226.30, Praga 169.34—170.20. 1rst 300.35—302.75.

Promet na zagrebški borzi 50.829 Din. Curih. Pariz 20.34, London 15.90, Newyork 318.50, Bruselj 71.95, Milan 27.14, Madrid 41.80, Amsterdam 207.60, Berlin 122.1, Dunaj 73.08 (57.4), Stockholm 82, Oslo 80, Copenhagen 71, Praga 15.28, Varšava 58.05, Atene 2.93, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.05.

da se omilijo določbe novega davčnega načrta, ki bi najbolj zadel gostilničarski stan, dalje posredovanje za obrtniški moratorij, ki naj zaščiti obrtnika, kakor je zaščiten kmet, vprašanje zamrznjenih kreditov, socialnega zavarovanja itd. Konstatiral je predsednik nadalje v svojem poročilu, da se je pravilno razdelila uprava Zveze, tako da imata področji obeh bivših oblasti enako število odbornikov, ter apeliral ob zaključku na zavednost članstva v pogledu vzdrževanja lastnega glasila, ki je za kontakt med vodstvom in člani nujno potrebno.

Sledilo je poročilo ravnatelja Zveze g. Petelna, ki se je uvodoma bavil z davčnimi vprašanji ter položajem na denarnem trgu, z novelizacijo taksnega zakona in točline takse, z vprašanjem vinotice, nastopi proti zasebnim izkuhom ter oddaji za sebnih sob za prenočišča, proti izdajanju novih koncesij ter končno zahteval poseben gostilničarski zakon. Podrobno je poročal nato o administrativnem poslovanju zveznega urada, o izvedbi organizacije ter podal zanimivo statistično gradivo.

Zanimivo je bilo poročilo predsednika hotelskega odseka g. Koritnika. Lastnika hotela »Slon« v Ljubljani. Poročevalec je govoril o krizih in težavah hotelske industrije, ki se nahaja radi predražitve kreditov in visokih obdavčv v kritičnem položaju ter v nevarnosti, da povsem preide v roke tujcev. Naglašal je potrebo strokovne izobrazbe ter osnivanje posebnega fonda, s katerim bo država priskočila na pomoč hotelski industriji.

Sledilo je poročilo o denarnem gospodarstvu Zveze, ki ga je podal ravnatelj Peteln. Obracun za leto 1933 ima 143.928 Din izdatkov in dohodkov, proračun za bodoče poslovno leto pa določa 158.000 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Med dohodki tvori glavno postavko članarina, ki je predvidena z iznosom 140.000 Din ter se je določila tudi za bodoče leto na 35 Din na člana. Isti poročevalec je referiral tudi o vprašanju stanovskega glasila in o strokovnem tisku. Vsa poročila so se sprejela z odobravanjem, nakar se je sprejela tudi izprememba oziroma dodatek 3 točk v pravilih. Sledilo so volitve nadzorstva ter je bilo izvoljeno zopet dosedanje vodstvo. Na dnevnem redu sta bila še dva predloga novomeške in jeseniške gostilničarske organizacije. Novomeščani so predlagali, da se vrši prihodnji redni občni zbor Zveze v dolenski metropoli, kar se je z odobravanjem vzelo na znanje. Jeseničani pa so nastopili proti obdavčitvi avtomatičnih glasbenih instrumentov. Dnevni red je bil s tem izčrpan, nakar je predsednik Majcen zaključil izredno uspešno zborovanje, ki je podal lep dokaz stanovske zavednosti in strokovne naprednosti našega gostilničarstva.

Vrednostni papirji

Hosa državnih papirjev se je tudi danes nadaljevala in tečaji so znova narasli na višino, katere že dolgo nismo videli. V nekaterih papirjih celo prednjači zagrebška borza, ki ima celo višje tečaje kot Belgrad. Promet je bil znaten in je znašal: vojna škoda 200 kom., agrarji 400.000, begluske obveznice 600.000, 8% Bler. pos. 2000 dol., 7% Bler. pos. 2000 dol., PAB 400 kom po 256 in 260.

Ljubljana. 7% invest. pos. 75 den., agrarji 40 den., vojna škoda 310 den., begl. obv. 57 den., 8% Bler. pos. 55 den., 7% Bler. pos. 51 den., 7% pos. DHB 66 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 75—85, agrarji 40—41 (38.50, 41), vojna škoda 310—315, 2. 307—310 (303), 3. 305—307 (301, 305), 4. 300—306, 6% begl. obv. 57.50—56 (57, 60), 3. 57—60 (57), 8% Bler. pos. 55.50—60 (54.50, 55.50), 7% Bler. pos. 51.50—52, 7% pos. DHB 67 den. — Delnice: Narodna banka 4100—4500, Priv. agr. banka 253—255 (256, 260), Sečerača Osjek 160 den., Sečerača Bečkerek 670 den., Impex 50 den., Trboveljska 105 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 75—80, agrarji 34—37 (37, 36), vojna škoda 311—312 (313, 310), 2. 310—312 (310), 3. zaključek 312, 6% begl. obv. 56—56.50 (57, 55), 2. 54.25 den. (54), 8% Bler. pos. 54.50—55.50 (57, 54.50), 7% Bler. pos. 51.50—52 (52.25, 50), 7% pos. DHB 66 d. — Delnice: Narodna banka zaklj. 4000, Priv. agr. banka 259—260 (262, 255).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je nadalje izredno čvrst. V pšenici ni nobene ponudbe, povpraševanje pa stalno narasča. Med drugim je začela kupovati tudi Dalmacija. Vse, kar pride blaga na trg, se vzame sprti. Cene pšenice in koruze so ostale neizpremenjene pri čvrsti tendenci. Tudi za moko se je položaj izboljšal in so šle cene gor za 2 in pol pare pri kg ter stane sedaj moka 190—200.

Živina

Ptujski sejmi. Kljub hudi zimi je bilo v torek dne 6. t. m. prignanih 321 glav živine in sicer 107 konj, 103 krave, 30 telic, 65 volov in 16 bikov. Kupačija je bila živahna. prodanih je bilo 183 glav. Cene: krave 2—3.50, telice 3—4.50, voli 3—4.25, bikli 3—4 Din za kg žive teže. Cena konjem je nekoliko poskočila, prodajali so se po kakovosti od 1000 do 3250. — Tudi sejmi za prašiče v sredo 7. t. m. je bil razmeroma dobro založen; pripelanih je bilo 200 rilcev, prodanih pa 81. Cene za kg žive teže: prolenki 6—7, polmastne 7—8, mrtve 9; prasci so se prodajali po kakovosti od 125—150 Din komad. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 20. t. m., svinjski pa 14. t. m.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 9. jan. 11.00 Solska ura: Narodna pesem in pripovedka (dr. Rupel), 12.15 Dueti narodnih pesmi na ploščah, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, baletna reproducirana glasba, 18.00 Naše vojaške godbe v reproducirani glasbi, 18.30 Predavanje Narodne odrbane: Svoji k svojim (ing. Lindtner Mirko), 19.00 Sokolstvo, 19.30 Izlet za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka), 20.00 Prenos iz Zagreba, 22.00 Čas, poročila, venčki šlagerjev na ploščah.

Drugi programi:

Petek, 9. febr. Belgrad: 20.10 Alfred Kortot igra (plošče), 20.30 Verdijev Requiem. — Zagreb: 20.00 Violinski, 21.00 Vokalni, 21.30 Violončelski koncert. — Dunaj: 17.10 Zbor, 19.35 »Krog s krdac« (drama Klubunda). — Budimpešta: 20.00 Operetna glasba, 21.40 Ciganska glasba. — Milan-Trst: 21.00 Simfonični koncert. Praga: 20.25 Pihalni kvintet, 21.00 Zabavna glasba, 20.15 Orkestralni in klavirski koncert. — Vsa Nemčija: 19.00 Nemška glasba; Monako, Lipsko in Vratislava: 20.10 Nemške rokodelstvo v opeči in pesmi.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženskovinski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka peline vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (r)

Službe iščejo

Vrtnar

samski, 37 let star, dobro verziran v stroki — išče službo za takoj. R. Vokal, Karlovec, Riječka cesta št. 41. (a)

Službodobe

Zavarovalni uradnik dober organizator, prvovrsten akviziter, se sprejme. Začetniki izključeni. Ponudbe z življenjepišom in zahtevki pod »Vodja« št. 1270 na upravo »Slov.« Maribor. (b)

Hlapca

dobrega, pridnega in zanesljivega, ki je vajen samostojnega dela in opravljanja živine — nadalje dekle

ki se poleg drugega razume tudi na krmljenje prašičev — sprejme veleposelstvo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 1235. b

Domače stroj, pletilje ki znajo pletiti rokavice, iščem. Zaposlitev stalna čez celo leto. Prinesejo naj vzorce, katere znajo izvrševati, v soboto, dne 10. febr. od 3 do 6 popoldne v hotel Miklič — Ljubljana. (b)

Denar

Posojila

proti mesečnemu odplačevanju pri Jugoslovanski vzajemni zadrugi, Ljubljana, Dvofakova 8. (d)

Stanovanja

ISCEJO:

Enosobno stanovanje isčeta dve osebi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »1. marec« št. 1338. (c)

ODDAJO:

Na stanovanje sprejem gospoda ali gospodično. Ivana Demšar, Pred škofijo 13, pritrilje. (s)

Posestva

Posestvo

v izmeri 28 orolov, obstoječe iz njiv, travnikov in gozdov — prodam. Poslopja v dobrem stanju, četrte ure od banovinske ceste Mišji dol—Rimske toplice. — Brečko Miha, Dol. Sv. Miklavž, pošta Laško. (p)

Kupimo

Drobilec

dobro ohranjen — se kupi. Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor pod »Drobilec« št. 1344. (k)

Auto-motor

Dvetonjski tovar. auto ugodno naprodaj. — O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Prodamo

Če avto svoj stari avtomobilni motorja bi želeli se radi, ki kuncu in mnogo prijetni. — G. Drechsler, Tuzla. (j)

Cvetlični med

garantirano čist, kante 10 kg 155 Din, 30 kg 395 D. la. orehova jedra 5 kg 130 Din — razpošilja franco postaja naročnik — G. Drechsler, Tuzla. (j)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in najsodobnejše. — Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Perje

pub. 15 vrst — od 8 Din naprej — ter volno in žimo za modroce prodaja najceneje SEGA, Wolfova 12 (dvorišče).

Obrt

Koruzo za krmo

odlaga najceneje, vseh vrstnih žita in moka. — VOLK, LJUBLJANA, Redljeva cesta 24

Odprodaja

znižanih cenah

razne zimske trikotaže

Isotom bogata izbira damskega perila, potem vsakovrstnih nogavic in rokavic itd.

pri

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Ali ste že poravnali naročnino?

SALDA-KONTE
STRACE JOURNALE
BOJSKE ZVEZKE — MAPE
OJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
(ITD)

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Kdor rabi

pisarniške in šolske potrebščine, pisemski papir, kipe, križe, svečnike, svetlinje, slike, mašne knjižice ter nabožne knjige, kupuje pri

H. NIČMAN, LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 2
zato
ker imajo veliko zalogo,
zelo bogalo izbiri, solidno
nizke cene ter točno postrežbo.
Trgovci imajo primeren popust!

Vrsta 9315-23
Lahki čevljički iz satena ali baržuna za ples in čajanke. Isti iz svilenege atlasa Din. 59.-.

Vrsta 9375-23
Udobni toda elegantni plesni čevljički iz satena ali baržuna. Zelo praktični. —

† Javljamo žalostno vest, da je naš dragi oče, soprog, brat, svak, stric, gospod

RUDOLF ŠEGA
bančni uradnik v pok.

dne 8. februarja ob četrta na 11 dopoldne, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v soboto, dne 10. febr. ob 10 dop. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 8. februarja 1934.
ZALUJOČI OSTALI.

Ludvik Ganghofer:

11

Samostanski lovec

»Tudi jaz nimam rad napačne prizanesljivosti. Toda v strogosti naj se kaže prava mera in namen.« Gospod Henrik se je mirno ozrl na Gitko — dekle se je pred temnim odsevom teh oči streslo ko tretjinski list in se potuhnilo in stisnilo glavo med ramena, kakor bi se želelo narediti majhno ko miška. Gospod Schluttmann je hotel spregovoriti, prosi pa mu je pomignil, naj molči in je dejal, še vedno latinski: »Dekličin brat je solar Wolfrat? Poznam moža, neustrašen je, pogumnega srca. Ko smo zadnjikrat lovili pod watzmannovimi stenami, je prinesel zadetega kozla z vrtočlove stene, kamor si ni upal nihče doiti. Pozvedite, gospod valpet, ali je dekle govorilo resnico! Če ni mož nič kriv, mu odpustite fevdnino za to leto. Če boste pa žili, da je pijanec in kockar, ga kaznujte z vso strogostjo! In sedaj pošljite deklico domov in pokličite lovca.« Gospod Henrik se je obrnil k oknu, s katerega se je prelepo videlo po dolini in gorah.

Tresoca se in prestrašena je čakala Gitka ves ta čas; besede tujega ji jezika so jo še bolj zmedle in preplašile; njeno prsiškušajoče uho je med neznanimi besedami ujelo dvakrat bratovo ime, in po ostrih grožnjah, s katerimi ji je bil renče žugal gospod Schluttmann, ni ubogo revš mislilo nič drugega, ko da se je s tem latinskim pogovorom odločila in zapečatila usoda in kazen njenega brata: plačaj — ali pa boš izgubil fevd in te bomo pregnali izpod strehe in v zemljo. Oči so jo žgale, toda jokati ni mogla več; dušila jo je bojazen in bilo ji je, ko da je vsa kamenela in ne more niti s prstom več ganiti. Tudi se ni umeknila niti za korak, ko se je gospod Schluttmann strelovito okrenil proti njej, temno rdeč v obraz, z vrtečimi se očmi in jezen, da je kar pihal; samo njene veke, vse težke od solz, so se še bolj odprle in ustnice so ji drhtele.

»Ven sedaj, pa takoj!« je zarenčal valpet, ki kljub opominu, kakršnega je pravkar vtaknil v žep, ni hotel nič izgubiti na svoji častivredni važnosti: »In povej bratu, ako ne pride na velikonočni ponedeljek, bom poslal biriče po njega!«

Ker se Gitka še vedno ni ganila, jo je gospod Schluttmann rahlo, prav nič zares, dregnil, vendar se je zdržnila, kakor bi ji sodni meč zažvižgal nad glavo. Brez besedice se je obrnila in se pomikala proti vratom, stopinjsko za stopinjsko. Tako slovo je pa trajalo gospodu Schluttmannu predolgo, prijel je Gitko za ramo, jo potiskal naglo pred sabo in ker opomin, ki ga je bil deležen, ni bil ravno povečal njegove naklonjenosti za solarja Wolfrata, si ni mogel kaj, da ne bi dekletu zarenčal na uho: »In mu povej, da bom za vsak slučaj namočil palico v slanico; bo boje žvižgala... fiifi! To seveda spet ni mislil tako grozno; kajti v resnici gospod Schluttmann do tiste ure ni bil pretepel še nobenega živega bitja, samo mrtvake: namreč »rne jezdece«, prekajene zlatovčice, ki so se morale točiti, preden se je črna okajena koža dala potegniti z njih rožnatega mesa.

Toda Gitka je gledala in poslušala vse z očmi in ušesi otroka in kar je videla, je bila brezupna tema. Še en sunek in stala je pred vrati.

Hajmo, ki je zunaj oprezoval kakor pes pred jazbino, ji je naglo stopil nasproti.
»Si že opravila, Gitka, in si...« Tedaj je zagledal njen zbegani, od solz vse mokri obraz in žalostne oči. Presunilo ga je, kakor bi mu zabodel kdo nož v srce in zmeden jo je vprašal: »Gitka, kaj se je zgodilo?«

Pa je samo otožno odkimala in se sprostil njegovih rok.

»Gitka!« je zaječel in hotel steči za njo; a tedaj je iz pisarnice začul valptov glas: »Hajmo, kje pa tičiš? Gospod Henrik čaka!«

Še hiter pogled za deklico, vroče zaskrbljen, nato se je Hajmo z vzdihom obrnil proti durim, a nel čepico in počasi stopil v sobo.

6.

Ko je Gitka prišla na plano, jo je žarka solnčna svetloba zaščemela v oči. In tako utrujena je bila, tako zbita v vseh udih, da se je morala za trenotek nasloniti na zid. Potem se je zravnila, si obrisala z rokama mokri obraz in zbežala ko splašena srna čez tržnico, po samostanskem hribu doli in proti solarni. Pred vrati se je pa ustavila in zamislila. Ne! Čemu pripovedovati bratu že sedaj? Hoče mu prihraniti žalost vsaj do večera; še tako bo zvedel prekmalu, kaj mu grozi.

Krenila je čez most proti cesti, ki se je na bregu šumeče Ache vila ob potoku v hrib. Kmalu je prišla do ograjenega vrta, kjer je sredi krivenčastega sadnega drevja stala nizka rečna hišica. Dve tesni izbi, ozek hodnik, veža in kuhinja obenem ter majhna kolnica — ničesar drugega ni bilo treba mahoviti skodlasti strehi braniti pred viharjem in dežjem. Koča z vrhom »red je bila samostanska last, v najemu jo je pa imel že deset let samostanski varilec soli Wolfrat Polzer. Mož je bil doma nekje na Spodnjem Bavarskem; s svojimi petnajstimi leti pa je vojaški čeladi na ljubo zbežal od doma. Trda vojaška služba ga je nato metala od gradu do gradu, od mesta do mesta. Nazadnje se je udingal pri konjici salzburškega nadškofa in se je pod vrhovnim poveljstvom Friderika Lepega udeležil bitke pri Amplingu dne 8. septembra 1322.

Klanja in razbijanja naveličan se je kmalu potem vrnil domov. Nekaj let pozneje je ob času obiskala deželo, izgubil v enem dnevu očeta in mater. Tedaj je naletel slučajno na tovarnika soli, ki je v imenu berchtesgadenskega samostana najemal zdrave in krepke ljudi za ondotni solni rudnik. Wolfrat se je dal pregovoriti in je na tovarnem vozu prispel v Berchtesgaden; pa ni prišel sam: s seboj je privedel petletno dekletce in prav zaradi tega otroka je dobil prvo prosto hišo v najem. V varilnici je pa med šiviljami solnih vreč našel osi-

rotelega dekleta, ki je vzljubilo mrkega, vase zaprtega moža; nekoč je namreč zabil, da je ni z bičem udaril tuj vozar, kateremu je na njegovo prevsiljivo vprašanje preveč rezko zabrusila v obraz svoj odločni »ne«. Leto osorej sta bila z Wolfratom mož in žena. Začeli so v tleh, Wolfrat, Zefa in Gitka, živeli složno in bili s svojo revno, tiho usodo zadovoljni; najprej je prišel deček, nato deklica in potem se je vselila bolezen, skrb in pomanjkanje. V teh težkih časih je bila Gitka dobri angel varuh male hiše; vsa nežna in krotka je blazila bratovo čemernost, polna srčnega veselja je tolažila in razveseljevala bolno ženo in pri svojih petnajstih letih delala kot kaka dorasla, da bi revno gospodarstvo ubranila pred propadom in tako skrbno ljubezljivo čula nad deco, da sta se oba otroka skoro nežneje oklepala nje nego matere.

S poti v samostan — je vrnila s prav težkim srcem. Toda ko je v spletenem vrtnem plotu odprla lesena vrata, je morečo žalost obrnila in izpodrinila vsakdanja domača skrb. Pazno se je ozrla na okoli; menda je bilo vse v najlepšem redu: vseh sedem kokoši je stopicalo po travi, brskalo klopaje po krčinah in si otrsalo perje na solncu, mirno sta se pasli obe kozi okoli dreves, kamor ju je bila privezala na dolge vrvi. Tedaj pa je zapazila Gitka v travi nabuhlo srajčko, iz katere je molelo v zrak in zvonilo dvoje nožic; na trebuhu zleknen je ležal na ruši petleten rumenolas deček in grebel in kopal z obema ročicama po črni zemlji, kakor da bi veljalo spraviti na svetlo zaklad.

»Lipče!« je zaklicala Gitka. »Kaj pa vendar počenjaš tu?«

»Miško ujevi!« je odgovoril skrivnostno potihoma mali grobar in hotel znova nadaljevati s svojim pregibanjem in kopanjem.

Toda Gitka se je zakregala: »Kaj nimaš pameti? Ležati tule na mrzlih tleh! Kar ročno mi vstani!«

Lipče se je našobil, vstal pa je, a deklica je vsa iz sebi sklenila roke.